درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Եւրոպական տասնըինը տէրութիւններ, ինչպէս նաեւ Ամերիկեան Հանրապետութիւնը, Չինաստան, Պարսկաստան, Ճաբոն և Սիամ պիտի մասնակցին զէնընկէցութեան Դեսպանախորհուրդին որ մէկ ամիսէն կը գումարուի Լահէյի մէջ։ Դժուար պիտի ըլլար Հոլանտայի մայրաքաղաքէն յարմարագոյն տեղ մը որոշել այս ժողովին համար որ պիտի խորհի գործնական եղանակ մը գտնել Ռուսիոյ Կայսեր ծանօթ առաջարկին իրականացման։ Եւրոպական որ և է մեծ տէրութեան մը սահմանը կրնար աւելի տալ մեկնութեանց, թէ քաղաքական գործունէութեան կեդրոններու մէջ տէրութեանց պատուիրակները զանազան ազդեցութիւններէ զերծ չըլլային գուցէ։ Պահ մը մտածուեցաւ պզտիկ ու չէզոք երկրի մը մայրաքաղաքը ընտրել, ինչ որ հակառակ ծայրայեղութիւն մը պիտի նկատուէր, այդ կարգի երկիրները ուղղակի շահ մը չունենալով ընդհանուր խաղաղութեան կամ պատերազմի խնդրին մէջ։ Հետեւաբար, հարկ էր գտնել այն տեսակ երկիր մը որ, նիւթապէս երկրորդական՝ բայց բարոյական տեսակէտով առաջնակարգ՝ լիովին համապատասխանէր առաջադրուած նպատակին ու պայմաններուն. և այդ երկիրը նկատուեցաւ Հոլանտան, որ իր մանկամարդ Թագուհիին հովանիին ներքեւ, խաղաղիկ ասպնջականութիւն մը պիտի ընծայէ Դեսպանախորհուրդի անդամներուն. ասոնք, Լահէյի մէջ, պիտի կրնան առաջ վարել իրենց աշխատութիւնները միամիտ ու անխռով, մօտէն լսելով քաղաքական աշխարհին աղմուկները՝ առանց սակայն անոնցմէ խանգարուելու։ Հոլանտայի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Պօֆօռ իր դեսպաններուն միջոցաւ պաշտօնապէս հրաւէր ուղղած է արդէն տէրութեանց, որոնք ընդունած են զայն, և Դեսպանախորհուրդը իր առաջին նիստը պիտի ընէ մայիս 18ին։

Զէնընկէցութեան գաղափարը, ինչպէս կը յիշուի, անցած տարուան օգոստոսին արտայայտուեցաւ Ցարին կողմէ, անակնկալ կերպով, և բնական էր որ, ընդհանուր ուշադրութեան առարկայ դառնար իսկոյն քաղաքական աշխարհին մէջ։ Եւրոպական մամուլը ու դիւանագէտները զանազան կերպերով արտայայտեցին իրենց ըմբռնումը, մինչեւ որ Մուրավիէվ կոմսը 1898 դեկտ. 30ի իր շրջաբերականին մէջ որ ուղղուած էր Պետերբուրգի օտար դեսպաններուն՝ յստակօրէն բացատրեց անոր բուն ոգին, թէ ինչ պիտի ըլլայ Դեսպանախորհուրդին ծրագիրը։ Այս անգամ ալ, Պ. Պօֆօռ, իր շրջաբերական-հրաւիրագրին մէջ նշանակած է այն խնդիրները կամ նիւթերը որոնց պէտք չէ մտնէ Դեսպանախորհուրդը, ինչպէս՝ տէրութեանց քաղաքական փոխադարձ յարաբերութիւնները կամ դաշնագրերով հաստատուած իրաց կացութիւնը։

Եւ ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ՝ Դեսպանախորհուրդ մը, որուն նպատակն է կարելիութեան սահմանին մէջ թեթեւցնել քաղաքակիրթ աշխարհին վրայ ծանրացող զինուորական բեռերը, պէտք չունի զբաղելու՝ դաշնագրերով հաստատուած իրաց կացութեամբը, ո՛չ զայն փոփոխելու ո՛չ ալ նուիրագործելու համար։ Վասն զի, այդ պարագային մէջ, կարգ մը տէրութիւններ չպիտի ընդունէին քննադատութիւն և ուրիշներ ալ պիտի մերժէին նոր վաւերացում մը տալ։ Եթէ հեռուէն կամ մօտէն, ուղղապէս կամ անուղղապէս, այս տեսակ հարցեր յուզուէին Լահէյի մէջ, խաղաղութեան համար գումարուող Դեսպանախորհուրդը խաղաղութիւնը խանգարելու վտանգին պիտի մատնուէր։

Սպառազինութեան յարաճուն ու սաստիկ մրցում մը կայ տէրութիւններուն միջեւ, և ատոր դարմանը խորհելու և գտնելու նպատակ պիտի ունենայ Դեսպանախորհուրդը։ Եթէ չյաջողի, եթէ տէրութիւնները հարկ չտեսնեն ռազմական գործիքները կատարելագործելու և սաստկացնելու համար իրենց յարատեւ ջանքերէն հրաժարիլ, գէթ կրնան համաձայնիլ որ հնար եղածին չափ խոյս տան պատերազմի պատահականութիւններէ, աւելի յաճախ դիմելով իրաւարարութեան միջոցներուն։

Այս երկու կէտերուն վրայ կը կեդրոնանայ ահա՛ Ցարին առաջարկը։ Ա. Կարգ մը պատերազմական գործիքներու և զէնքերու գործածութենէ հրաժարում. Բ. Իրաւարարութեան դիմում։ Առաջինին վրայ անհամաձայնութիւններ կրնան ծագիլ. եթէ խնդիրը արգիլելու վրայ ըլլար այն զէնքերը որոնք պատերազմի մէջ ոչ միայն կը վանեն թշնամին, այլ և ծայրայեղ չարչարանքներ կը պատճառեն անոր, ոչ ոք տարակարծիք գտնուէր թերեւս. բայց ինչպէս արգիլել նորահնար հրացաններու և թնդանօթներու ընդունելութիւնը ու անոնց կատարելագործութեան հետապնդումը որոնց մէջ տէրութիւնները զիրար գերազանցել կ'ուզեն։ Դեսպանախորհուրդին պատուիրակները երկար ու մանրազնին տեսութիւններ պարզելու պէտք պիտի ունենան այս մասին, և անշուշտ պիտի ընդդիմախօսեն ալ իրարու։ Համաձայնութիւնը աւելի դիւրաւ կրնայ գոյանալ երկրորդ կէտին, իրաւարարութեան վրայ, որ առանց պարտաւորիչ դառնալու՝ միշտ կրնայ օգտակար ու ազդեցիկ ըլլալ։ Իրաւ է թէ իրաւարարութիւնը անզօր է արգիլելու երկու ազգեր, որոնք հակառակ շահերով բաժնուած են իրարմէ, դէմ առ դէմ գալէ. բայց պատերազմները որչափ աւելի ահարկու դառնան, նորահնար զէնքերու միջոցաւ, այնքան աւելի խոյս տալ կուզուի անոնցմէ. զօրաւոր պատճառներ կենալու են այս զգուշաւորութենէն հրաժարելու համար, ուստի շատ մը երկրորդական գժտութիւններ, ապագային մէջ, իրաւարարութեամբ պիտի լուծուին։ Այս տեսութեամբ է որ, ընդհանրապէս այն կարծիքը կը տիրէ եւրոպական մամուլին մէջ, թէ Զէնընկէցութեան Դեսպանախորհուրդը աւելի իրական կերպով պիտի կրնայ օգտակար դառնալ ուժ տալով իրաւարարութեան հարցին։

Ց.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՒՆԿ ՈՒ ՄՈՄ

Շաբաթ իրիկուն է։ Եկեղեցիին զանգերուն կամ կոչնակներուն հնչելէն առաջ, տանը հարսները ամէն գործ, աշխատութիւն աւարտած են. տախտը աւլուած, խսիրները փռուած, ու անոնց վրայ կապերտներ կամ գորգեր. ընդունելութեան սենեակին մինտէրները ու բարձերը շարուած. կաղնի լամբաները մաքրուած, լեցուած. մէկ խօսքով ամէն բան իր տեղը, տանը կարգն ու սարքը դրուած է։ Երբ զանգերը հնչեն, հարսներէն մէկը կ'առնէ սկիհաձեւ խնկամանը, որուն փոշիով չփուած դրուագազարդ արծաթը կաթի գոյնով կամ մաշած պղինձը դեղինով կը փայլի. կը խառնէ օճախը. քիչ մը փոշի, քանի մը թաքուն կայծեր կը գտնէ հոն, ու վրան կը շարէ օճախին մէջ սեւցած դիւրավառ ածուխներ. կը փչէ. կրակը կ'արծարծի. վրան կը լեցնէ քանի մը պտղունց խունկ, երբեմն կնդրուկ. կը սկսի տանը բոլոր մասերուն մէջ, պատերուն երկայնքը, ամէն անկիւն պըտըտել, բուրվառի պէս ծխել և քթին տակէն աղօթքներ մրմնջել։ Կը մօտենայ տանը մէջ գտնուող ամէն անձի. կը ծխէ անոնց երեսին ըսելով. «Աստուա՛ծ ողորմի ձեր հին ու նոր ննջեցելոց հոգւոյն». խունկը ընդունողը կը պատասխանէ. «Աստուած ողորմի հօրդ ու մօրդ կամ ձեր մեռելներու հոգւոյն»։

Խունկը անուշ ու մեղկացնող հոտ մը ունի, կնդրուկը կծու և գգուող. երկուքն ալ հաւասարապէս միստիքական ըզգացումներ կը վերարթնցնեն։ Եթէ տանը կիները դեռ նոր կորսնցուցած են իրենց մէկ հիւանդը, խունկը կը բանայ անոր վէրքը որ դեռ չէ սպիացած. կ'արծարծէ հանգուցեալին յիշատակը, սիրտերը կը փղձկին ու աչքի արցունքը կը սկսի վազել։ Այս տրտմութիւնը հրապոյր մը ունի հոգեկան, այս լուռ կամ մեղմանոյշ հեծծիւնները զարմանալի հաճոյք մը, սփոփանք մը կը հայթայթեն սրտին։

Խունկին հոտը տարածուած է ամբողջ փողոցին մէջ. տարիքոտ կիներ եկեղեցիէն կը վերադառնան, որը սուգի սեւ, որը կէս սուգի՝ խաժուէգոյն եազմայով։ Անոնց քալուածքը ծանր է, ամէն մէկուն սրտին մէջ, եկեղեցիին խունկը արթնցուցած է յիշատակ մը. փողոցին և տան մէջ, միեւնոյն խունկը շարունակել կու տայ այդ խորհրդաւոր տպաւորութիւնը։

Մոմը նուէրի գաղափարին մարմնացումն է գաւառացի կնոջ սրտին մէջ։ Երբ խնդիր մը պիտի ընէ սուրբէն, երբ որ և է սրբավայր ուխտի գացած է, պարտաւոր կը զգայ ինքզինքը անպատճառ նիւթական ընծայատրութեան մը։ Մոմը պէտք է վառէ սուրբի պատկերին առջեւ և դիտէ անոր դէմքը՝ որ շողերուն ետեւ դեղնած է ու մելամաղձոտ։ Մեր եկեղեցիներուն Աստուածածինները, զարմանալի կերպով, ընդհանրապէս անուշիկ ու տըրտում նայուածք ունին։ Ջղային ու խորհրդաւոր բաներէ շուտ ազդուող կիներ կան, որ անզգալապէս Աստուածածնի դիմագծութիւնը կը նմանցնեն, միշտ միեւնոյն պատկերին երկրպագելով, միեւնոյնին առջեւ արտասուելով և ակներեւ տարբերութիւն մը դնելով իրենց Աստուածամօր և ուրիշներուն միջեւ։ Մոմը որ կը վառի ու կը հատնի տժգոյն շողերով, աղօթողին կը պատկերացնէ կեանքը որ աստիճանաբար կը հէլնի. կը ներկայացնէ հանդերձեալ կեանքը՝ ուր բոցերու պիտի մատնուի մեղաւոր մարդուն հոգին...։

Մոմին անբաժան ընկերն է խունկը։ Ջերմուկներ, ծառեր կան բնութեան գեղածիծաղ գրկին մէջ, ուր սուգն ու թախիծը, խորհրդաւոր մտածումները ինքնին կ'անհետանան. այդ տեղե՛րը մանաւանդ հարկ է խունկը, որ դիւրացնէ մոմին լոյսին ազդեցութիւնը՝ հոգիին վրայ։ Խունկ կը մնայ մոմին քովիկը և հաւատացեալը արուեստական կերպով կ'իմանայ իր ջիղերուն գրգռումը, իր կրօնական զգացմանց վերափթթումը։ Առանձնաշնորհուած մոմեր կան. կան նաեւ ռամիկ և քաղաքացի մոմեր։ Առանձնաշնորհուած են այն մոմերը որ պատրաստուած են սպիտակ զուտ մեղրամոմէ, ծաղկեզրուագ և քանդակազարդ սիւներու պէս. ասոնք համր ու անլոյս կը տնկուին, կը մնան մեծ սուրբերու առջեւ, խորաններու վրայ, իբրեւ մշտատեւ վկայ հաւատացեալներուն ջերմեռանդ պաշտումին։ Ռամիկ են այն նիհարիկ դեղնորակ մեղրամոմերը, որ ամէն քսակի մատչելի են և որոնք հոգւով աղքատներուն պէս անշուք ու անփայլ ճաճանչներով կը մարմրին խեղճուկ ու սեւցած պատկերներու առջեւ։ Քաղաքացի մոմերը նոր հնարուած են։ Ձկան իւղէ պատրաստուած (գոնէ այնպէս կը կարծուի) **սպարմաչեթներն** են անոնք։ Ասոնք նոր հնարուած են, քաղքենի դասակարգին պէս։ Հին ատեն, կրօնականներէն դուրս, որոնք նուիրապետութիւնը կը կազմէին եկեղեցիին, մնացած ժողովուրդը երկու դասակարգ կը ներկայացնէր. ազնուական և ռամիկ։ Մոմերն ալ ըստ այնմ բաժնուած էին։ Հիմա քաղքենի դասակարգը իր գոյութիւնը ամէն բանի մէջ կը յատկանշէ. հո՛ս, մոմերուն մէջ ալ։ Կան տեղեր ուր ճարպէ մոմ ալ կ'ընդունին հիմա սուրբերը։ Ասիկա եկեղեցական տնտեսագիտութեան արդի դրութիւնն է, որ միտքերու առաջդիմութեան հետ ուղիղ կը համեմատի։

2. ՆՈՒՐՀԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Նոր հիւանդութիւն մը.— Աբբանտիսիթ (Appendicite).— Պատճառ եւ դարման։

Այն ինչ նոր հիւանդութեան մը անունը կը լսուի, կարծես անկէ վարակուողները և տառապողները կը բազմապատկուին, և մինչդեռ ժողովրդեան մէջ մտահոգութիւն կը սկսի տիրել, բժշկական աշխարհին մէջ դիտողութիւնները ամէն կողմերէ կը տեղան, դիազննական աշխատութիւններ, մանրադիտական, քիմիական զննութիւններ, պաքթերիական փորձեր կը յաջորդեն և ընդհուպ այդ հիւանդութիւնը կամաց կամաց ելլելով իր տարտամ, անորոշ վիճակէն՝ կ'առնէ յստակ դէմք մը և կ'ըլլայ, ի մեծ սարսափ բժշկական ուսանողներու, էջեր գրաւող հիւանդութիւն մը։

Այսպէս ծնունդ առաւ աբբանտիսիթ կոչուած հիւանդութիւնը։ Այդ հիւանդութիւնը թէեւ կրնայ աւելի կամ նուազ սաստկօրէն սկսիլ, բայց սովորաբար հետեւեալ կերպով կը ներկայանայ. ամէն հասակի վերաբերող քաջառողջ անհատ մը՝ քանի մը օր ախորժակի կորուստէ, փորի պնդութենէ վերջ, ստորափորին աջ կողմի վարի մասին մէջ տեսակ մը ծանրութիւն, ուռեցք և ցաւեր կ'ունենայ. նողկանք, փսխումներ և քիչ մըն ալ տենդ կ'ընկերանան այս վիճակին։ Ուրիշ ատեններ աբբանտիսիթը կը սկսի այդ բոլոր ախտանիշներու սաստկութեամբ. ցաւը անտանելի կը դառնայ և կը տարածուի ստորափորին ամէն կողմերը. բնականաբար բժիշկ մը կը կանչեն. այս վերջինը եթէ գաղափար չունի նորելուկ հիւանդութեան վրայ, կը հանդարտեցնէ հիւանդին ընտանիքը ըսելով թէ՝ օտար մարմիններ, զոր օրինակ ձկան փուշ, կեռասի կամ սալորի կուտեր, սխալմամբ աբբանտիսին մէջ գացած և ցաւերը անկէ առաջ եկած են. և քանի մը ամոքիչ դարմաններ կը պատուիրէ, ինչպէս սառոյցի պարկ, տզրուկ, մորֆին, ևն, և եթէ ցաւերը անցնին, բժշկին կարծիքով այդ օտար մարմինները դուրս ելած և հիւանդը ազատած կ'ըլլայ. դժբաղդաբար հիւանդութիւնը ատով չի գոհանար և ուրիշ առթիւ, երբ հիւանդը ամէն բան մոռցած է, նորէն ամենասաստիկ ցաւեր կ'ունենայ, փսխումներ, փորի պնդութիւն և արտասովոր տենդ մը առաջ կու գայ, հիւանդին փորը կ'ուռենայ և խեղճը հոգին կ'աւանդէ, ներքնաթաղանթատապի հետեւանքով։

Բացատրելէ առաջ այս նոր հիւանդութեան պատճառը և դարմանը, երկու խօսքով նկարագրենք աբբանտիսիթին ձեւը, դիրքը և նշանակութիւնը։

Աբբանտիսը, ինչպէս իր անունն իսկ կը ցուցնէ, խոշոր աղիքին սկիզբի մասին վրայ գտնուող՝ միեւնոյն կազմութեամբ, փոքրիկ, թոյլ և ծածանող տեսակ մը պոչ է. 8-12 սանդիմէթր երկայնութեամբ. աղիքներու նման թէեւ խողովակաձեւ, այլ հազիւ քանի մը հազարերորդամէթր լայնութիւն ունի. իր տեսքը անհատներու համեմատ կը փոխուի և կանոնաւոր վիճակի մէջ ոչ մէկ պաշտօն ունի. բոլորովին անօգուտ է, սաղմնաբանութիւնը միայն կը մեկնէ իր գոյութիւնը։

Ախտաբանական վիճակի մէջ, կը կարմրի, կը կարծրանայ, քարերով կը լենայ, կը խճողուի և հիւանդութեան սաստկութեան համեմատ կը փտտի և յառաջ կը բերէ մասնակի կամ ընդհանուր ներքնաթաղանթատապ և մահ։

Հին հեղինակները աբբանտիսի ցաւերուն և այս նոր հիւանդութեան մէջ ոչ մէկ առնչութիւն կը դնէին, անոնց համար աբբանտիսին մէջ գտնուող օտար մարմիններն էին, որ իրենց մուտքով սաստիկ ցաւեր կ'արտադրէին, իսկ տխուր հետեւանքները՝ զատ և որոշ հիւանդութեանց արդիւնքներ։ Առաջին անգամ ըլլալով 1887ին Պ. Թրեֆիյէ, եկաւ հաստատել իրաց ճշմարիտ վիճակը. Ամերիկացի վիրաբոյժներ շատ աւելի յանդուգն, թաղանթատապէ վարակուող մարդերու փորը կանխօրէն բանալով տեսան որ, ատոնց պատճառը ոչ թէ խոշոր աղիքին սկզբնական մասն էր, ինչպէս կը գրէին և կը դասախօսէին, այլ աբբանտիսն էր հիւանդը և անկէ էր որ կը տարածուէր խոշոր աղիքին, ևն. ուսուցիչ Տիէօլաֆուայի և իր աշակերտներուն աշխատութիւնները պարզեցին խնդիրը։

Նախ ապացուցին թէ՝ օտար մարմինները աբբանտիսէն չեն կրնար ներս մտնել. անցքին նեղութիւնը, նոյն իսկ դանակի մը ներկայութիւնը բոլորովին անկարելի կ'ընէր, իրաւ է որ քարեր կը գտնուին, բայց այդ քարանման մարմինները անոր խաւերուն յաջորդական բերմամբ կը կազմուին, ինչպէս երիկամունքի և լեղիի քարերը. այդ քարերը իրենց ներկայութեամբ աբբանտիսի ազատ խողովակը կը վերածեն գոց խորշի մը և այս իսկ է պատճառ այդ հիւանդութեան և իր աղետալի հետեւանքներուն. երբեմն ալ քարերը կրնան պակսիլ, փոքրիկ ուռեցք մը և կամ ո և է ճնշում աբբանտիսին վրայ կրնան զայն վերածել գոց խորշի մը և ատով իսկ առաջ բերել հիւանդութիւնը։

Եթէ առողջ կենդանիի մը, շունի կամ նապաստակի մը փորը բանանք և անհելով 20 սանթիմէթր երկայնութեամբ աղիքի մաս մը, վերէն և վարէն կապենք, այնպէս որ աղիքին մասը գոց գրպանի մը վերածուի, այն ատեն պիտի տեսնենք որ աղիքներուն մէջ գտնուող միլիոնաւոր միքրոպները, զորս ամէնքս ալ ունինք մեր մարսողական խողովակին մէջ, այդ միքրոպները, կ'ըսեմ, գոցուած մասին մէջ կը շատնան, կը կատղին և կ'ըլլան թունաւոր, դուրս կ'ելլեն աղիքին կողերէն և ամբողջ ստորափորին մէջ տարածուելով իրենց թոյնով թաղանթատապի պատճառ կ'ըլլան. ճիշդ միեւնոյն բանը կը պատահի աբբանտիսին մէջ. հոն գտնուող և սովորական վիճակի մէջ անվնաս միքրոպները, անոր գոցուած ատեն կը կատղին, թոյն կ'արտադրեն և կ'ապականեն մարդկային կազմութիւնը. այդ միջոցին է որ հիւանդը ստորափորին և աբբանտիսին համապատասխան կէտերուն վրայ սաստիկ ցաւեր կը զգայ, մարմինը իր սովորութեան համեմատ կը դիմադրէ և եթէ կարենայ յաղթել, ցաւերը կ'անհետանան. եթէ ոչ աբբանտիսը ինչպէս ըսինք, կը փտտի՝ կը պատռի և յառաջ կը բերէ ներքնաթաղանթատապ։

Ի նկատի առնելով աբբանտիսին անօգտութիւնը. աբբանտիսիթի դարմանը կը թուի պարզ ըլլալ, այսինքն կտրել աբբանտիսը. բայց ինչպէս և ո՛ր ատեն. ցաւերու ժամանա՞կ. բայց գործողութիւնը այն ատեն կը փափկանայ և շատ մը դժուարութիւններ կը ներկայացնէ։ Երբ ցաւերը անցնի՞ն. բայց այն ատեն հիւանդը չմտածեր բնաւ ինքզինքը մեծ գործողութեան մը ենթարկել։ Ամէն պարագայի մէջ բժշկական Ակադեմիայի և մամուլին միջեւ մղուած պայքարներուն հակառակ, կրնանք հետեւեալ տողերով ներկայացնել այդ հիւանդութեան դարմանը։

Աբբանտիսիթը մահացու հիւանդութիւն մը չէ ընդհանրապէս, բժշկական և արտաքին դարմաններ և ոչ մէկ օգուտ ունին անոր համար։ Անիկա պէտք է դարմանուի վիրաբուժական միջամտութեամբ մը. այս միջամտութիւնը պէտք է ըլլայ որչափ որ կարելի է առաջին ախտանիշներուն անհետանալէն անմիջապէս վերջը, որովհետեւ ժամանակի կորուստը, շատ անգամ պզտիկ յապաղումներ, պատճառ կ'ըլլան մահուան։

Բարիզ
Մ. ԹԻՒԼՊԸՆՏՃԵԱՆ
Բժշկական ուսանող

ԽՆԴՐԱԿԱՏԱՐԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

(ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ)

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը քաղաքիս Խնդրակատարի Որբանոցին ներկայ տարւոյ ելմտացոյցը, հանդերձ մանրամասն տեղեկագրով մը, պահանջած ըլլալուն, փութացինք կատարել Ն. Ամենապատուութեան յանձնարարութիւնը, չաբթուս թղթատարով ուղարկելով ի Պատրիարքարան ելմտացոյցն ու տեղեկագիրը։

Հոգաբարձութիւնս, հասարակութեան հետաքրքրութեան գոհացում տալու նպատակաւ, ուզելով Խնդրակատարի անոք մանկանց ապաստանարանին վերաբերեալ ամէն գործ հրապարակել, արժան դատեց Արեւելքի Խմբագրութեանդ ղրկել յիշեալ ելմտացոյցէն ու տեղեկագրէն մէյմէկ պատճէն, խնդրելով միանգամայն որ, եթէ յարմար դատուի, Ձեր օգտաշատ թերթին մէջ տեղ մը ընծայէք անոնց։

Ելմտացոյց.— Ինչպէս կը տեսնուի հաստատութեան եկամուտները կազմած են 16,329 դահեկան ընթացիկ դրամ մը, իսկ տարեկան անհրաժեշտ ծախքերը՝ 23,310 դհ.։ Հետեւապէս 6981 դհկ.ի բաց մը կ'ունենայ Հոգաբարձութեանս կողմէ պատրաստուած պիւտճէն որ, դժբաղդաբար, չվաւերացուեցաւ ցարդ Պատ. Քաղ. Ժողովէն, որուն նկատառութեանը մատուցուած էր երեք ամիս առաջ։

Տրամադրելի հասոյթք.— Մենք կարելիութեան սահմաններու մէջ պիտի ջանանք նորանոր միջոցներ հայթայթել՝ այդ բացը գոցելու համար։ Այս պարագան Հոգաբարձութեանս սեւեռուն ու սիրելի գաղափարը եղած է ելմտացոյցի պատրաստութեան օրէն ի վեր։ Սակայն ցաւալին այն է որ, հակառակ Ս. Պատրիարք Հօր յաճախակի և ստիպողական յանձնարարութեանց և մեր անդուլ ջանքերուն, քաղաքիս վանօրէից տրամադրելի հասոյթները տակաւին չյատկացուեցան Որբանոցին։ Որոշուած է իբրեւ թէ յառաջիկայ Մուհարրէմին (ապրիլ 29, երբ կալուածոց վարձակալութիւնը տեղի կ'ունենայ) վանական կալուածոց վարձակալութեան գործը ենթարկել Առաջնորդարանի իրաւասութեան և այս կերպով անհատական ոտնձգութիւնները մեկուսացնելով կամ չէզոքացնելով, տրամադրելի հասոյթները յատկացնել Որբանոցին։ Տա՛ր Աստուած որ գործադրուէր այդ վարչական որոշումը, որմէ անհունապէս պիտի օգտուէր քաղաքիս անոք մանկանց ապաստանարանը։

Արհեստական ճիւղ.— Հոգաբարձութիւնս Որբանոցին հիմնարկութեան օրէն ի վեր փափաքած է զայն օժտել տեղական արհեստական ճիւղով մը ևս, որ գլխաւոր օժանդակը պիտի ըլլայ մեր շրջանաւարտ որբ-սանուց, ապագային իրենց կեանքին ու ապրուստին պէտքերն ու միջոցները հայթայթելու։ Երկու օսմ. ոսկիի յաւելում մը դիւրութիւն պիտի ընծայէր մեզ առ այժմ տեղական կօշկակարութեան ճիւղը մտցնելու Որբանոցին մէջ։ Դժբաղդաբար մեր բաղձանքը ցարդ անիրականալի մնացած է։

Միակ յոյս մը ունինք սակայն.— Եթէ վանական տրամադրելի հասոյթները, ըստ որոշման Քաղ. Ժողովոյ, անվրէպ Որբանոցին յատկացուին, կը խոստանանք ընդհուպ ոչ միայն արհեստական ճիւղը հաստատել, այլ սանուց թիւը, որ 36 է այժմ, 50ի բարձրացնել։

Մեր այս նպատակին իրագործմանը համար Ս. Պատրիարք Հօր նիւթական ու բարոյական աջակցութիւնը կը խնդրենք խոնարհաբար։

Ուսումնական վիճակ.— Որբանոցին սաներուն ներկայ տարւոյ ուսումնական վիճակին մօտէն ծանօթանալու համար, նախորդ ամսոյ 25ին Հոգաբարձութիւնս՝ ընկերակցութեամբ մէկ քանի պատուաւոր ազգայիններու։ Որբանոցը այցելելով, մասնակի քննութեան ենթարկեց սաները՝ աւանդուած դասերուն վրայ։ Յոյժ գոհ մնացինք տեսնուած յառաջդիմութենէն ու արդիւնքէն։ Ակներեւ էր որ դասերը աւանդուած էին հիմնական եղանակաւ ու գործնական կերպով և սաները այսքան սուղ ժամանակի մը մէջ ուսած էին մեր յուսացածէն ու փափաքածէն աւելի։

Մեր այս լաւատես յայտարարութիւնները թող չափազանցութիւն չհամարուին. կատարեալ իրականութիւն մըն է տեսնուած յառաջդիմութիւնը, զոր կը պարտինք Որբանոցին կրթական երկու պաշտօնեաներուն։

Հոգաբարձութիւնս որոշած է յառաջիկայ ապրիլին, յետ Ս. Յարութեան տօնին, վեցամսեայ քննութիւն կատարել տալով, արդիւնքը մանրամասնաբար տեղեկագրել Պատրիարքարան։

Բարոյական վիճակ.— Ուրախութիւն է ըսել որ Որբանոցիս սաներուն բարոյական վիճակը նոյնպէս գոհացուցիչ է։ Այն գաղափարը թէ իրենք անձնուէր բարերարաց ու Ազգին հոգեւոր Պետին հովանաւորութեան առարկայ դարձած են, մոռցնել տուած է իրենց դժբաղդութիւնը, և փոխարէն՝ սնուցած է անոնց մատաղ ու անմեղ սրտերուն մէջ գովելի զգացումը բարի մարդ ըլլալու, պսակելու բարերարաց յոյսը և արդիւնաւորելու անոնց զոհողութիւնները։

Մեզի համար քաղցր ու շահեկան է յիշել ու տեղեկագրել ամէն դէպք որ Որբանոցին վերաբերի։ — Պաշտօնէութեան կողմէ «Ս. Պատրիարք Հայրը գիրք ու գրենական պիտոյք պիտի ղրկէ յառաջադէմ ու ջանասէր աշակերտաց» ըսուած էր որբերուն։ Մեր ներկայութեանը տեղի ունեցած քննութենէն վերջ, բոլոր սաները պաշտօնէութիւնը շրջապատելով, «Ո՞ւր են մեր գրենական նուէրները, ախ, թող թղթի մը կտոր ըլլայ, բաւական է որ Ս. Պատրիարք Հօր նուէրն է» կ'ըսէին։

Թոշակաւոր սաներ.— Քաղաքիս ազգայիններէն ոմանք Որբանոցին բարոյական ու կրթական յառաջադիմութենէն գոհ՝ կը փափաքին իրենց զաւակները իբր թոշակաւոր սան Որբանոցը դնել, հանդերձեղէնն ու գրենական պէտքերը հոգալէ զատ, ուտեստի համար ալ 350-400 դհկ. հատուցանելու պայմանաւ։

Այս գաղափարին գործադրութեանը չսկսած՝ անհրաժեշտ համարեցինք Ն. Ամենապատուութեան կարծիքն ու դիտողութիւնները խնդրել։

Վեցամսեայ հաշուեցոյց.— Ըստ տրամադրութեան հրահանգի, յառաջիկայ ամսոյն Ս. Պատրիարք Հօր (մէկ պատճէնն ալ Արեւելքին) պիտի ուղարկենք Որբանոցին վեցամսեայ (1 հոկտեմբեր 98—1 ապրիլ 99) ծախուց հաշուեցոյցը՝ մանրամասն տեղեկագրով մը։

Հոգաբարձութիւն Որբանոցին Խնդրակատարի Վանուց Պիթլիսի

Ատենապետ Նախագահ
ՄԱՆՈՒԷԼ ՔՀՆՅ. ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ Ե. ՎՐԴ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
Ատենադպիր Գանձապետ
ՆԱԶԱՐԷԹ ՄԱԹՈՍԵԱՆ Խ. Մ. Վ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

Պիթլիս, 13 մարտ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին այն նիստին մէջ, ուր ելմտական նախարար Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ նոր տարեշրջանին ելմտացոյցը ներկայացուց, բաւական վիճաբանութիւններ կատարուեցան։ Ինչպէս ծանուցինք, նոր ելմտացոյցին մէջ հասոյթ ներկայացուած է 110,287,000 անգլիական ոսկի և ծախք 112,927,000 ոսկի։ Նախարարը յայտարարեց թէ անցեալ տարեշրջանէն 186,000 ոսկի հասոյթի առաւելութիւն մը կայ։ Նախարարը առաջարկեց ընդհանուր պարտքի տարեկան գլխաւճարը 25 միլիոն ոսկիէն 23 միլիոնի իջեցնել։ Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ առաջարկեց երկու տեսակ նոր գրոշմաթուղթ հաստատել։ Մէկը, հարիւր անգլիական ոսկիին համար հինգ շիլին՝ օտար և գաղթային պարտաթուղթերու և մինչև հիմա տուրքի ենթակայ չեղող բաժնեթուղթերու վրայ։ Միւսը, հարիւր ոսկիին 2 շիլին 6 բէնս, Ընկերութեանց կամ արհեստապետութեանց փոխառութիւններուն կամ պարտաթուղթերուն համար։ Նաև Ընկերութեանց դրամագլուխի տուրքը իւրաքանչիւր հարիւր ոսկիի համար հինգ շիլինի բարձրացնել։ Նախարարը առաջարկեց նաև 30 աստիճան գինիներու իւրաքանչիւր կալոնի տուրքը 1 շիլին 6 բէնսի բարձրացնել. իսկ 31-42 աստիճան գինիներուն համար՝ 3 շիլին։ Փրփրալից գինիներունը՝ 2 շիլին 6 բէնսի. միանգամայն 3 շիլինի նոր նուրք մը հաստատել շիշերու մէջ դրուած ոչ-փրփրալից գինիներու համար։ Նախարարը կը հաշուէ թէ այս նոր տուրքերով հասոյթին վրայ 230,000 ոսկիի յաւելում մը պիտի գոյանայ։ Սըր Մայքլ Հիքս յայտարարեց թէ օտարներու հետ կնքուած առևտրական դաշնագրութեանց տրամադրութիւնները և գինիի վաճառականութեան արդի կացութիւնը արգելք մը չեն ըլլար բանաւոր տուրքի մը հաստատման։ Դիտել տուաւ ծախքերու յարաճուն յաւելումը, որ եթէ շարունակուի, տուրքերու բարձրացում մը առաջ պիտի բերէ։ Ծախքերու այս յաւելումը գլխաւորաբար սպառազինութեանց վերաբերելէ ետքը, նախարարը մաղթեց որ ընդհանուր զինընկեցութեան դեսպանախորհուրդը միջոց մը գտնէ արգիլելու այդ սոսկալի մրցումը, ուրկէ կ՚ուղեն ազատիլ ամէնէն հարուստ ազգերը անգամ։

Երեսփոխաններէն մէկ քանին դէմ խօսեցան ելմտական նախարարին առաջարկութիւններուն։ Դիտել տուին թէ ճիշդ այն միջոցին ուր հասոյթները ամէնէն աւելի են և զարգացումը խիստ մեծ է, կառավարութիւնը կ՚առաջարկէ երկու միլիոն ոսկի զեղչել ընդհանուր պարտքի տարեկան գլխաւճարէն։ Սըր Ուիլեըմ Հարքուրթ ըսաւ թէ այդ զեղչով Անգլիա կը խոստովանի թէ կարող չէ տոկալ զինուորական ու ծովային այն ծախքերուն, որոնք անհրաժեշտ են տէրութեան պաշտպանութեանը համար։ Ուրիշ երեսփոխան մը բողոքեց այն առաջարկութեան համար որով Անգլիոյ գաղթավայրերուն գինիներն ալ տուրքերու յաւելման կ՚ենթարկուին։ Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ յայտարարեց թէ համակարծիք չէ գինիներու տուրքին նկատմամբ ատենաբաններէ մէկուն յայտնած երկիւղին։ «Չափէն աւելի կարեւորութիւն մը կ՚ընծայենք, յարեց, երբեմն օտարներու կարծիքին և սպառնալիքներուն։ Գալով այն պարագային թէ մենք եթէ տուրքի յաւելումներ ընենք, ուրիշ տէրութիւններ ալ կրնան զանազան միջոցներ ձեռք առնել մեր վաճառականութեան դէմ, պէտք է նկատողութեան առնել թէ Ֆրանսա շատ պէտք ունի Անգլիոյ արտածութեանց կարեւոր մէկ մասին, հետևաբար պիտի չկրնայ իր նաւահանգիստները փակել Անգլիոյ արտադրութեանց դէմ։»

Երեսփ. Ժողովը ընդունեց գինիի և դրոշմաթուղթի տուրքերուն յաւելումները։

—Երեսփոխան մը ուզեց գիտնալ թէ ի՛նչ վիճակի մէջ են այն բանակցութիւնները որոնք Ֆրանսայի հետ կը կատարուին՝ Մատակասքար տարուած անգլիական ապրանքներէն գանձուած բարձր մաքսերուն համար։ Արտաքին գործոց խորհրդականը պատասխանեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մինչև հիմա պատասխան մը չէ ստացած իր դիտողութիւններուն համար։

ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ. — Լոնտոնէն հետևեալը կը գրեն Տեպայի.

«Իրլանտայի խորհրդարանական կուսակցութեան ամէնէն ազդեցիկ անդամներէն Սըր Թոմաս Էսմընտ ինքնատիպ գաղափար մը ունեցաւ, որ եթէ իրականանայ, Իրլանտա օժանդակ Խորհրդարան մը պիտի ունենայ։ Ուաթէրֆորտի գաւառային Խորհուրդին, որուն անդամ է, ապրիլ 22ի նիստին պիտի առաջարկէ երկու պատուիրակ կարգել որոնք գաւառային միւս Խորհուրդներու պատուիրակներուն հետ Տըպլին երթան։ Իրլանտայի մէջ 32 գաւառներ կան, որով Սըր Թոմաս Էսմընտի առաջարկութիւնը եթէ ընդունուի, Իրլանտայի բոլոր գաւառներէն 64 ներկայացուցիչներ Տըպլինի մէջ պիտի գումարուին, Իրլանտայի օրուան խնդիրներուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Էական պարագան այն է թէ այդ տեսակ ժողով մը ապօրէն պիտի չըլլայ։ Թէև իրական իշխանութիւն մը և օրէնսդրական հեղինակութիւն մը պիտի չունենայ, սակայն պիտի կրնայ գումարուիլ, իր ուզածին վրայ վիճաբանիլ և կարելի ու երեւակայելի ամէն որոշում տալ։ Ատենօք երբ Իրլանտա Խորհրդարան մը ունէր, հիմակուան առաջարկուածին նման արտասովոր ժողով մը գումարուեցաւ։ Խորհրդարանը գայրանալով այս ապօրէն մրցումէն, օրէնք մը հրատարակելով ապօրէն հռչակեց այդ տեսակ ժողովները. բայց երեսուն տարի առաջ Մեծն Բրիտանիոյ Խորհրդարանը ջնջեց այդ օրէնքը, որով երբեմն ապօրէն նկատուած բան մը այսօր ներելի է։ Խնդիր է գիտնալ թէ Իրլանտայի միւս գաւառներու Խորհուրդներն ալ պիտի ընդունի՞ն Սըր Թոմաս Էսմընտի այդ առաջարկութիւնը։»

ՍԱՄՈԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, անցեալ շաբաթ օր, արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ Սամոայի մէջ անգլիացի ու ամերիկացի նաւային սպաներու վերջին միջամտութիւնը առաջ եկած է անգլիացի և ամերիկացի հպատակներու վրայ եղած յարձակումէ մը։ Խորհրդականը յարեց նաև թէ Սամոայի անգլիական ներկայացուցիչը արտօնուեր է ձայնակցիլ միւս հիւպատոսներուն յայտարարութեանց, որով ժողովուրդը կը հրաւիրեն զգուշանալ ու և է թշնամութենէ։

—Սամոայի քաղաքական կացութեան վրայ նոր տեղեկութիւն առնուած չէ, վասն զի նոյն արշիպեղագոսին և Եւրոպայի միջև հեռագրական ուղղակի հաղորդակցութիւն չկայ։ Աբիայէն մինչև Աուքլանտ (Նոր-Զէլանտա) հեռագիրները տասնըմէկ օրէն կը տարուին շոգենաւով և անկէ Եւրոպա կը ղրկուին։

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ երեք տէրութեանց կողմէ կազմուած յանձնաժողովը ապրիլ 20ին ճամբայ պիտի ելլէ, որովհետև Գերմանիա պաշտօնապէս ծանուցած է թէ անուանած է իր պատուիրակը։ Ռիւթէր ալ երկու հակասական հեռագիրներ կը հրատարակէ, մէկը Նիւ Եորքէն յայտարարող թէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարը ծանուցեր է Պերլինի ամերիկեան դեսպանին թէ Անգլիա ընդունած է յանձնաժողովին որոշումները միաձայնութեամբ տալու առաջարկութիւնը։ Միւսը, Ուաշինկթընէն, սապէս կ՚ըսէ.— «Երեք տէրութիւնները տակաւին վերջնապէս չեն որոշած Սամոայի պատուիրակներուն տրուելիք հրահանգները, որոնց մասին ուսումնասիրութիւններ կը կատարեն։ Կարելի չէ բնաւ ստոյգ նկատել այն լուրը թէ Լորտ Սոլզպէրի անպայման կերպով հաւանած ըլլայ որոշումները միաձայնութեամբ տալու սկզբունքին։ Ուրեմն դեռ կարգադրուած չէ այն խնդիրը թէ միաձայնութիւնը մինչև ո՛ր աստիճան անհրաժեշտ է։ Հաւանական կը նկատուի որ այդ մասին վերապահումներ ըլլան։»

—Թայմզ խօսելով Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Ռայխսթակին մէջ արտասանուած ճառին վրայ, կ՚ըսէ. «Վստահ ենք թէ Գերմանիոյ ժողովուրդին ստուար մեծամասնութիւնը՝ Ամերիկայի և Անգլիոյ ժողովուրդին պէս՝ հակառակ է Սամոայի մէջ առևտրական մենավաճառի համար պատերազմելու գաղափարին։»

Սթանտարտ ալ կ՚ըսէ. «Պ. Ֆօն Պիւլովի առաջարկութիւնները իրենց ամբողջութեանը մէջ կ՚ընդունինք։ Եթէ այդ առաջարկութիւնները մեկնելու առթիւ տարակարծիքութիւններ առաջ գան, կը յուսանք թէ պատուաւոր համաձայնութեան մը արգելք պիտի չըլլան։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Անցեալ հինգշաբթի իրիկուն Քակլիարիի թատրոնին մէջ Քարմէնը ներկայացուցին. Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ներկայ գտնուեցան։ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար Ֆուռնիէ ծովակալը արքայական օթեակին մէջ պատիւ ունեցաւ Նոյնին Վեհափառութեանց ներկայանալու։ Ուրբաթ օրը կատարուած նաւահանդէսէն ետքը ֆրանսացի նաւային սպաները շքեղ ճաշկերոյթ մը մատուցին Մարկարիթա թագուհւոյն։ Ֆրանսացի սպաները Շառլ-Մառթէլ մարտանաւին մէջ, շաբաթ օրը, սեղան մը տուին իրենց աստիճանակից իտալացի սպաներուն։ Նոյն օրին նաև ֆրանսական թորփիլանաւերու սպաները։

— Անգլիական նաւաբաժինը, որուն ճամբայ ելած ըլլալը ծանուցինք, պիտի չկրնայ Քակլիարիի նաւահանգիստը մտնել, վասն զի նաւահանգիստը շատ նեղ է և երեք նաւաբաժին չի կրնար պարունակել։ Հետևաբար կը հերքուին այն լուրերը թէ անգլիական և ֆրանսական ու իտալական նաւաբաժիններու միևնոյն տեղը հաւաքուիլը քաղաքական պատճառներով տեղի պիտի չունենայ։ Իտալական ու ֆրանսական նաւաբաժինները Արանչիի ծովածոցէն դուրս դիմաւորած են անգլիական նաւաբաժինը, որ երկուշաբթի նոյն նաւահանգիստին մէջ երկաթ նետեր է։

— Իտալիոյ Թագաւորը Սէն-Մօրիս պատուանշանի մեծ ժապաւէնը տուած է Ֆուռնիէ ծովակալին և զանազան պատուանշաններ անոր հետեւորդ սպաներուն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Հոնկ-Քոնկէն երկուշաբթիի թուականով հետևեալը կը հեռագրեն Թայմզի։

Թայ-Բու-Ֆուի մօտ, Հոնկ-Քոնկի հիւսիսային կողմը, չինացի հազար զինուորներ կրակ բացին անգլիական Ֆամ թորփիլանաւին վրայ։ Անգլիացիները ետ մղեցին չինացիները։

—Անգլիական դրօշը պարզուեցաւ Թայ-Բու-Ֆուի վրայ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Մատրիտէն աւքի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երեսփոխանական ընտրութիւններուն առթիւ անկարգութիւններ գործուեր են Պիլպաոյի, Վալէնսիայի և Քոլլարի մէջ։ Պիլպաոյի մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է ընկերվարական և նախարարական ընտրելիներու կուսակցութեանց միջև։ Տասներեք հոգի վիրաւորուեր են, որոնց մեծ մասը բաւական ծանր։ Յետոյ բարեկարգութիւնը վերահաստատուեր է։ Քոլլարի մէջ ընտրական գործիչ մը սպաննուեր է։ Ընտրութեանց արդիւնքները տակաւին անկատար են։ Վալէնսիայի ու Օվիէտոյի հանրապետական ընտրելիները յաղթած են։ Սալամանքայի նախորդ դահլիճին մէջ գաղթային նախարար Պ. Մորէթ Սարակոսայէն երեսփոխան ընտրուեր է։ Պ. Պ. Էմիլիօ Քասթէլարի և Մուրսիէի ընտրութիւնը կասկածելի կ՚երեւայ։ Զանազան նահանգներու մէջ ծայրայեղութիւններ գործուեր են։ Մատրիտէն հինգ պահպանողական և հինգ ազատական ընտրուեր են։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ. — Լահէյի կաթոլիկ լրագիր մը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ Լահէյի պապական նուիրակը Վատիկանէն հրահանգ ստացած ըլլայ ընդհանուր զինընկեցութեան դեսպանախորհուրդին գումարումէն առաջ բացակայելու Հոլանտայի մայրաքաղաքէն։

ՌՈՒՍ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ. —Կիրակի օրը Վիէննայի մէջ մեծ հանդէսով կատարուեր է տեղւոյն ռուսական դեսպանատան դարաստանին մէջ նոր կառուցուած ռուսական եկեղեցիին օծումը Քոլմի և Վարշավիայի արքեպիսկոպոս Տ. Եէրոնիմոսի կողմէ։ Ներկայ գտնուեր են ռուս դեսպան Քաբնիստ կոմսը, կոմսուհին ու դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները, Ռումանիոյ, Սերպիոյ ու Յունաստանի դեսպանները և Աւստրիոյ կառավարութեան ներկայացուցիչները։ Քաբնիստ կոմսը կէս օրէն ետքը սեղան մը տուեր է ներկաներուն։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ Օսքար Թագաւորը երկուշաբթի Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի այցելութիւն տալու միջոցին քսան վայրկեանի չափ տեսնուեր է անոր հետ։ Օսքար Թագաւորը այցելութիւն տուեր է նաև տիկին Լուպէի։ Ն. Վեհափառութեան զինուորական պատիւներ ընծայուեր են թէ՛ Էլիզէ ժամանելուն և թէ անկէ մեկնելու միջոցին։ Պ. Լուպէ քիչ վերջը փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Օսքար Թագաւորին։

ԻՏԱԼԻՈՅ Ծերակոյտին նստաշրջանը երբ բացուի, հարցապնդում պիտի ըլլայ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան խնդրին վրայ։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին երկրորդ որդին Մալիք Մանսուր Միրզա իշխանը երկուշաբթի Պերլինէն Վիէննա ժամաներ է։ Ֆրանց Եոսէֆ Կայսրը իր ներկայութեան ընդուներ է իշխանը։ Ն. Վեհափառութիւնը քիչ ետքը փոխադարձ այցելութեան գացեր է Շահին որդւոյն։ Իրիկուան կողմ իշխանը իր այցետոմսը թողեր է արքիդուքսերուն, որոնք թէև փոխադարձ այցելութեան գացեր են, սակայն Մալիք Մանսուր Միրզա բացակայ է եղեր։

Պ. ՍԷՍԻԼ ՌՈՏՍ. — Թէև գերման լրագիր մը ծանոյց թէ Ափրիկէի մեծ երկաթուղիի գիծին համար Պ. Սէսիլ Ռոտսի և գերման կառավարութեան միջև կատարուած բանակցութիւնները ընդմիջուած են, սակայն Ռիւթէր կ՚իմանայ թէ բանակցութիւնները կը շարունակուին և գոհացուցիչ ելք մը յուսալի է։ Պ. Սէսիլ Ռոտս հիմա գերման կառավարութենէն կը պահանջէ միայն երաշխաւորել տոկոսը այն երկու միլիոն անգլիական ոսկիի գումարին որ պիտի յատկացուի Պրիմպուրկ-Պուլուվայոյի երկաթուղիի գծին շինութեան։ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուրբաթ օրը, ելմտական նախարար Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ անուղղակի կերպով հաստատած է այդ լուրը, յայտարարելով որ նորէն քննուած է՝ Բարեյուսոյ Գլուխէն մինչև Միջերկրական շինուելիք երկաթուղիին մէկ մասը տէրութեան կողմէ երաշխաւորելու խնդիրը։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ գահաժառանգ Տանիլօ իշխանին նշանախօսութեան առթիւ կիրակի օրը Ցէթինեէի մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ կարդացուեր են։ Ներկայ գտնուեր են իշխանական գերդաստանին անդամները, նախարարները և դեսպանները։ Ամբողջ Սեւ Լերան մէջ մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ։

ՏՐԷՅՖՈՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Օր. Բէյս նամակ մը ուղղելով Լիպրըթէի, ըսեր թէ Էսթէրհազի չէ ընդուներ մեծաքանակ գումար մը որ առաջարկուած էր իրեն, ինքզինքը մեղապարտ ցոյց տալու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Նախարարապետ Պ. Կրէքով ու Ներքին գործոց նախարար Պ. Ռատոսլավով, որոնք ընտրական պայքարի համար Պուլկարիոյ մէջ պտոյտ մը կը կատարէին, երկուշաբթի առտու Սոֆիա դարձեր են։

—Պուլկարիոյ կէս-պաշտօնական լրագիրները և ընդդիմադիր թերթերը տակաւին կը վիճաբանին այն յայտնութեանց վրայ զորս նախարարական լրագիրները ըրին Տոքթ. Սթոյլովի նախորդ դահլիճին ելմտական յոռի վարչութեանը վրայ։ Այդ յայտնութիւններէն կ՚երեւայ թէ Տոքթ. Սթոյլովի դահլիճը, վերջին ժամանակներու մէջ ստիպուեր է օտարներու ունեցած պարտքին վճարումը դադրեցնել, որպէս զի ներքին անհրաժեշտ ծախքերը կարենայ հոգալ, մինչև որ փոխառութիւնը կնքուի։

—Սոֆիայի մէջ հիմա խնդիր եղած է քաղաքապետ Պ. Եապալանսքիի հրաժարեցուցիլը։ Տոքթ. Սթոյլովի կուսակիցները երեք հազար ստորագրութեամբ աղերսագիր մը մատուցանելով Ֆէրտինանտ իշխանին, խնդրեր են որ Պ. Եապալանսքի իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուի։

ՌԷՆՆ ԵՒ ԷԼԲԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ. — Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովը սկսաւ առաջին ընթերցումը այն օրինագծին որ կը վերաբերի Ռէնէն Էլպա ջրանցք մը շինելու գործին։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Թիլլէն բացատրեց այդ ծրագրին շահաւէտութիւնները։ Պահպանողական երեսփոխանները դէմ խօսեցան, իսկ ազգային-ազատականները պաշտպանեցին։

ՍՈՎԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. —Խազանէն առնուած նորագոյն լուրերը շատ տխուր կը ներկայացնեն սովին առաջ բերած կացութիւնը։ Ներքին գործոց նախարարը որ այդ նահանգը գացած է, դրամ և ուտելիք բաշխելու պաշտօնով յանձնաժողով մը պիտի կազմէ, որ պիտի կրնայ գոնէ մասամբ ամոքել ժողովուրդին թշուառութիւնը։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ. —Լոնկոս և Բաքէթէ քաղաքները Լաութըն զօրավարին կողմէ գրաւուելու միջոցին բնիկները շրջակայ բարձունքներէն կրակ ըրեր են ամերիկացիներուն վրայ, որոնցմէ հինգ հոգի մեռեր և երկու հոգի վիրաւորուեր են. բայց ամերիկեան թնդանօթակիրները սկսեր են ռմբակոծել Փիլիպպեանց դիրքերը։ Բնիկները մէկ ժամ դիմանալէ վերջը նահանջեր են։

—Օթիս զօրավարը հեռագրեր է թէ Զոմպոանկոյի մէջ Փիլիպպեանները գրաւեր են թնդանօթները և կազմածները այն թնդանօթակիրներուն որոնք Սպանիոյ կողմէ վերջերս Մ. Նահանգաց թողուած էին, և որոնց մէջ տակաւին նաւազներ չկային։

ՄԱՌՇԱՆԻ ԱՐՇԱՒԱԽՈՒՄԲԸ. —Հապէշստանէն ապրիլ 13ին Մարսիլիա հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Մառշանի արշաւախումբը անցեալ ամսուն Ատտիս-Ապապա հասեր է։ Բոլոր անդամները ալ ողջ առողջ են եղեր։ Հապէշստանի մայրաքաղաքին եւրոպական բովանդակ գաղթականութիւնը՝ ֆրանսական դեսպան Պ. Լակառտի առաջնորդութեամբ՝ դիմաւորեր է Մառշան հազարապետը, որ Հապէշստանի բոլոր նահանգներուն մէջ համակրական ընդունելութիւն մը գտեր է։ Արշաւախումբը ապրիլի վերջերը Ճիպութի կը հասնի։ Վերջին լուրի մը նայելով, Մէնէլիք Ատտիս-Ապապա ժամաներ և հանդիպեր է Մառշան հազարապետին, որ անոր ներկայանալէ ետքը, Ճիպութի պիտի ուղեւորի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. —Արքայական գերդաստանը շաբաթ օրը ներկայ գտնուեր է Աթէնքի պահակազօրաց մարզանքներուն։ Տաֆնիի դաշտին մէջ ռազմափորձէ մը ետքը, զօրքերը անցք մը կատարեր են Եորկիոս Թագաւորին առջևէն։ Կոստանդիանոս իշխանը կը գտնուէր Ա. զօրագունդին գլուխը, որուն կը հրամայէր։

—Նոր նախարարութիւնը կարծիք յայտներ է թէ բանակը վերակազմելու համար օտար սպաներ հրաւիրելը անպատեհ է, և թէ աւելի աղէկ է հելլէն սպաներ Եւրոպա ղրկել իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար։

—Զրահաւորներուն մէջ արագաձգուած թնդանօթներու զետեղումը աւարտեր է։

— Վարչական նոր կազմակերպութեան համաձայն, Յունաստան 25 գաւառներէ պիտի բաղկանայ՝ երեք աստիճանի բաժնուած, կեդրոնական քաղաքին կարեւորութեանը համաձայն։

—Վերջին երկրաշարժներուն հետևանքով ժողովուրդը բացօթեայ կը բնակի։ Զանթայի մէջ ալ ցնցումները զգացուեր են։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. —Օսմ. հիւպատոսարաններուն առաջին քննիչի տիտղոսը տրուեցաւ Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանին քոնթրոլի պաշտօնեայ Կրացիանի էֆ.ին։ Հիւպատոսարաններու երկրորդ քննիչ անուանուեցաւ Բարիզի օսմ. նախորդ հիւպատոս Վէլի պէյ։

—Հալէպի նահանգին կեդրոնական Նաիպ անուանուեցաւ Էնկիւրիի կեդրոնական Նաիպ Հասան Սըտքը էֆ. որուն յաջորդեց Պաղտատի կեդրոնական նախորդ Նաիպ Նէճմէտտին էֆ.։ Սըվազի նահանգին Տարէնտէ գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Մալկերտի նախորդ Նաիպ Մէհմէտ Համտի էֆ.։

—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ պելճիքական դեսպանատան խորհրդական Վէյնէր վան Շթայն կոմսին որ Պէլկրատի դեսպան կարգուած է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. —«Պոլսոյ մեծ դատաւորին վճռագիրը, որ Շէյխիւլ-Իսլամի պաշտօնագրին հետ մատուցուեցաւ, կը ծանուցանէ թէ արաբական ներկայ ամիսը, Զիլհիճճէ, չորեքշաբթի օրը սկսած ըլլալով, տասներորդ օրը՝ ուրբաթ պէտք է սկսի Գուրպան Պայրամի տօնը։ Հետևաբար կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պայրամի գիշերները մզկիթներու մինարէները կանթեղներով զարդարուին և Արիֆէի օրը որոշեալ ժամէն սկսելով թնդանօթ արձակուի սովորական տեղերէն։

—Երէկ, երեքշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան իր հետեւորդներուն հետ կայս. պալատ գնաց մատուցանելու համար այն պաշտօնագիրը որ կը ծանուցանէ թէ Պ. Լուպէ Ֆրանսայի կառավարութեան Նախագահ անուանուած է։ Պ. Քոնսթան պատիւ ունեցաւ պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան երէկ կայս. պալատ գնաց պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէի ինքնագիր նամակը, որով իր ընտրութիւնը կը ծանուցանէր։ Կէս օրին Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյ և կայս. պալատան արարողապետներէն Հիլմի պէյ պալատական հինգ կառքերով ֆրանսական դեսպանատունը գացին Պ. Քոնսթանը ու հետեւորդները կայս. պալատ առաջնորդելու համար։ Ղալիպ պէյ ու Հիլմի պէյ խորհրդական Պ. Պասթի կողմէ ընդունուելով առաջնորդուեցան դեսպանին գտնուած սրահը, ուր պահ մը հանգիստ առին և յետոյ թափօրը ճամբայ ելաւ։ Առաջին կառքին մէջ, որ քառաձի էր, կը գտնուէին դեսպան Պ. Քոնսթան ու Ղալիպ պէյ, երկրորդին մէջ խորհրդական Պ. Պասթ ու Հիլմի պէյ և միւսներուն մէջ ալ դեսպանատան պաշտօնատարները։ Պ. Քոնսթան կուրծքին վրայ կը կրէր ականակուռ Մէճիտիէի և Պատույ Լէգէոնի պատուանշանները։ Կառքերուն քովերէն ու առջևէն կ՚երթային պալատան ձիաւորներ, չորս հեծեալ զինուոր և դեսպանատան գաւասներ։ Կայս. պալատան դրան առջին զօրքերու ջոկատ մը զինուորական պատիւներ ընծայեց։ Դեսպանը ու հետեւորդները նախ ընդունուեցան արարողապետ Մունիր փաշայի կողմէ որ զանոնք առաջնորդեց գահոյից դահլիճին կից գտնուած ընդունելութեան սրահը։ Պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը Ֆրանսայի դեսպանը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և մատոյց Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէի ինքնագիր նամակը։ Կայս. ունկնդրութենէն ետքը, Պ. Քոնսթան ու հետեւորդները ուրիշ սրահ մը առաջնորդուելով պատուասիրուեցան։ Կէս ժամ ետքը դեսպանը ու հետեւորդները Բերա վերադարձան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. —Սէրվէթ հետեւեալը կ՚արտատպէ Մոռնինկ Բոսթէն.

«Թուրքեւհելլէն հիւպատոսական պայմանագրութիւնը տարիէ մը ի վեր կը յապաղի։ Հելլէն պատուիրակները յիշատակագիր մը մատուցանելով օսմ. պատուիրակներուն, ցոյց տուած են այն յօդուածները որոնց վրայ համաձայնութիւն չէ գոյացած։ Մինչև հիմակ անկարեւոր յօդուածները միայն վաւերացած են, մինչդեռ կարեւորները առկախ կը մնան։ Օսմ. պատուիրակները վեց շաբաթ միջոց ուզած են այդ յիշատակագիրը ուսումնասիրելու համար։ Հելլէն պատուիրակները կ՚ըսեն թէ Բ. Դուռը մտադիր է ջնջել քաբիթիւլասիոնները, մինչդեռ բրոթոքոլին Գ. յօդուածին և հաշտութեան վերջնական դաշնագրին տրամադրութեանց համաձայն, քանի մը փոփոխութիւններ միայն պիտի կատարուէին։ Հելլէնները այդ քաբիթիւլասիոնները չարաչար գործածած ըլլալով, օսմ. կառավարութիւնը ինքզինքը պարտաւոր կը զգայ վերջ մը տալու այդ զեղծումներուն։ Կ. Պոլսոյ դեսպաններէն մէկ քանին ալ նոյն կարծիքը ունին եղեր։ Հելլէն պատուիրակները տէրութեանց իրաւարարութեանը պիտի չդիմեն, վասն զի հելլէն շրջանակներու մէջ հասկցած են թէ օգտակար արդիւնք մը պիտի չունենան։ Կը կարծենք թէ ո՛չ օսմ. կառավարութիւնը և ոչ ալ հելլէն կառավարութիւնը իրաւարարութիւն պիտի չուզեն և իրենք իրենց մէջ բարեկամաբար պիտի կարգադրեն խնդիրը։»

ՊԱՅՐԱՄԻ առթիւ կայս. Իրատէ մը հրամայեց անուշեղէն տալ բոլոր զինուորներուն։

ՎԻՐԱՒՈՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ. —Պերլինի մէջ մայիսին գումարուելիք հիւծախտի համաժողովին հետ՝ վիրաւորեալներու օգնութեան միջազգային ցուցահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ Գերմանիոյ Կարմիր Խաչի յանձնաժողովին նախաձեռնութեամբ։ Ցուցահանդէսին մէջ պիտի երեւան շարժուն հիւանդանոցներու, վիրաբուժական գործիքներու, դեղերու և այլոց վերջին կատարելագործութիւնները։ Պերլինի Կարմիր Խաչի յանձնաժողովին Նախագահը շրջաբերական մը ուղղած է Կարմիր Մահիկի Նախագահ Նուրեան էֆէնտիի, որ պիտի մատուցանէ զայն Սպարապետութեան։

Տ. ՅՈՎԱԿԻՄ Գ. — Յունաց նախկին Պատրիարք Տ. Յովակիմ Գ.ի առողջական վիճակին վրայ աննպաստ լուրեր առնուած են։ Լավրայի վանքին բժիշկ Տքթ. Քամբանէօս որ Ն. Սրբազնութիւնը կը դարմանէ, տեղեկագիր մը ղրկեր է Կ. Պոլսոյ բժիշկներէն Տքթ. Անտոնիատիսի, պարզելով հիւանդին վիճակը։ Վտանգը տակաւին անցած չէ։ Կ. Պոլիս ուղեւորութիւն մը անհրաժեշտ կը դատուի։ Այս լուրերուն վրայ, Տ. Կոնստանդիանոս Ս. Պատրիարքը հարկ եղած դիմումները ըրաւ, որպէս զի Տ. Յովակիմ Գ. արտօնուի մայրաքաղաքս գալու։

—Իգտամ կը հերքէ Մոնիթէօրի այս լուրը, ըսելով որ Տ. Յովակիմ ապաքինած է և եկեղեցական արարողութիւն կը կատարէ։ Մնաց որ բժիշկները յորդորեր են Տ. Յովակիմի թէ՛ իր գտնուած վանքին օդը Կ. Պոլսոյ օդէն աւելի օգտակար պիտի ըլլայ իրեն։ Արդէն Ն. Սրբազնութիւնը Այնորոսի օդէն գոհ ըլլալով, օդափոխութեան համար Կ. Պոլիս գալու պէտք չէ տեսած։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանին հրամանատարութեան խաչը տուաւ Կ. Պոլսոյ սեղանաւորներէն Պ. Լէոնիտաս Զարիֆիի։

ՀԻՒՍՆԻ ՊԷՅԻ ՄԱՀԸ. — Ոստիկանութեան նախարարութեան Քննիչ Ժողովին (Հէյէթի Թաֆթիշիէ) նախագահ Հիւսնի պէյ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ ժամ 9ին մեռաւ իր բնակարանին մէջ Մաքրիգիւղ։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր։

ՄԻԱԽՈՏԻ ՌԷՃԻՆ մարտ ամսուան հասոյթը եղաւ 158,000 օսմ. ոսկի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան մարտ ամսուան հասոյթը 11,000 ոսկի պակաս եղաւ, որ առաջ եկած է Արեւելեան Ռումէլիի տուրքին չվճարուելէն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ամերիկեան հիւպատոս Պ. Լէօ Պէրկոց Աթէնքէն մայրաքաղաքս եկաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Ճիտտէի մէջ փետր. 23էն ապրիլ 9, ժանտախտէ պատահած մահերու թիւն է 91։

ՍԷՐԷԶԷՆ կը գրեն Մոնիթէօրի. — «Գալանտրիայի Յունաց և Պուլկարներու միջև ծագած վէճը ծանօթ է։ Պուլկարները եկեղեցի մը կ՚ուզէին իրենց ծէսէն քահանաներով։ Այս խնդրին հետևանքով քանի մը Պուլկարներ և քահանայ մը ձերբակալուած էին։ Տեղական կառավարութիւնը որոշեց գործադրել Պուլկարներուն խնդիրքը։ Բանտարկեալները արձակուեցան։»

—Սէրէզի մէջ հարսանիթէն ետքը կապոյտ հազ երեւան ելած է, ուրկէ բազմաթիւ տղաքներ վարակուած են և շատեր զոհ կ՚երթան անոր աղետաբեր հետեւանքներուն։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը և Լէտի Օ՚Քոնոր առջի իրիկունը սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան անգլիական գաղթականութեան երեւելիներէն մէկ քանին, ընտանիքով։

ՍԱՖԻԱՅԻ կայս. գոմիսէր Նէճիպ էֆ. Մկլհամէ ժամերս արձակուրդով Եւրոպա պիտի ուղեւորի՝ ընտանեկան գործերու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. —Կ. Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ մարտ 29էն ապրիլ 5 պատահած մահերու թիւն է 283 որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 10ը՝ ծաղկախտէ, 3ը՝ թիֆոյէ, 41ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան հիւանդութիւններէ։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը, կ՚ըսէ Իգտամ, նկատելով որ Հայտար Փաշայի քարափը ու նաւահանգիստը Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ պիտի շինուի, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմեր է, յայտարարելով որ իրեն վնաս պիտի պատահի։ Քարափներու Ընկերութիւնը խնդրեր է չվճարել քարափի հասոյթէն կայս. կառավարութեան հատուցուելիք հարիւրին տասը, շինուած երեք մեթրանոցներու 80,000 ոսկիի ծախքը չառնել, յետոյ Ընկերութեան հետ հաշուակցելու պայմանաւ. նոյնպէս յանձնաժողով մը կազմել իր խնդիրքները քննելու համար։ Ասոր վրայ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը գումարուեր է որուն հրաւիրուեր է նաև քարափներու տնօրէն Պ. Կռանէ։ Յանձնաժողովը այդ խնդիրքները քննելով մերժողական պատասխան տուեր է Ընկերութեան։ Մանաւանդ այն կէտին համար թէ Հայտար Փաշայի քարափը շինուելէն Ընկերութիւնը պիտի վնասուի, յանձնաժողովը քարափներու Ընկերութեան պայմանագրութիւնը ուսումնասիրելով տեսեր է թէ որոշուած սահմաններէն դուրս՝ կայս. կառավարութիւնը իրաւունք ունի քարափներ շինել տալու. նաև, թէ վաճառականները եթէ ուզեն կրնան քարափներէն դուրս տեղ մը ցամաք հանել իրենց ապրանքները. հետեւաբար ապրանքներու փոխադրութիւնը միայն Քարափներու Ընկերութեան յատկացուած չէ։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԸ այս օրերս պիտի սկսի պատրաստել մէկ և երկու ղրուշնոց մանր դրամներ Սամոսի համար, վասն զի այդ դրամներուն պատրաստութեան յատուկ գումարը իշխանապետութեան կողմէ յանձնուած է ելմտական նախարարութեան։ Մալիէի մէջ գտնուած 30,000 ղրուշնոց 10 և 5 փարանոց պղինձ դրամներն ալ Սամոս պիտի ղրկուին։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Երէկ գիշեր ժամ Զուկէսին հրդեհ ծագեցաւ Ճիպալիի շրջակայ Քիւչիւք Մուստաֆա Փաշա թաղին Կիւլ Ճամիի մօտերը։ Կրակը սկսաւ մաքսատան պաշտօնեայ Ալի էֆ.ի տունէն։ Հովին սաստկութենէն և այդ տեղերը փայտաշէն տուներէ բաղկացած ըլլալէն կրակը տարածուեցաւ։ Այրեցան քսանըհինգ տուն և ինը խանութ. քանի մը շէնքեր ալ մասամբ վնասուեցան։ Այրած տուներուն մէկ մասը ապահովագրուած է եղեր։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. —Աքամինա գիւղին մէջ, որ Թեսալիոյ Ողիմպոս լերան վրայ է և հելլէն սահմանագլուխին մօտ, ոստիկան-զինուորներու ջոկատ մը ընդհարում մը ունեցեր է աւազակներու խումբի մը հետ։ Աւազակներէն ութը սպաննուեր են և անոնց մարմինը Էլասոնա տարուեր է։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը գրեն թէ Միջագետքի մէջ հնախուզութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող գերմանացիները, Պ. Պ. Քոլտէվէյ, Մէյէր, Անտրէ ու Մէսնէր, Պաղտատ ժամաներ և երկու շաբաթ կենալէ ետքը ճամբայ ելեր են հնախուզութեան ձեռնարկելու համար։

ԷՏԻՐՆԷԻ հրդեհէն առաջ բերած վնասը 12-15,000 ոսկի կը հաշուուի։ Ապահովագրական ընկերութիւնները 1500 ոսկի վնասած են։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ այն Յոյները որոնք տեղւոյն մետրապոլիտին դէմ կը բողոքեն, անցեալ կիրակի եկեղեցիին մէջ անվայել ընթացքի մը մէջ գտնուեր են մետրապոլիտին հանդէպ։ Ասոր վրայ մետրապոլիտը տեղեկութիւն տուեր է ոստիկանութեան որ այդ անձերը ձերբակալեր, հարցաքններ և յետոյ արձակեր է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովին չորս նոր անդամներուն ընտրութիւնը վաւերացաւ կայս. կառավարութեան կողմէ։

—Յունաց Պատրիարքարանը երէկ հեռագիր մը հասաւ թէ Տուրանի մետրապոլիտ Տ. Վիսարիոն մեռեր է 80 տարեկան։ Երեսուն տարիէ ի վեր կը վարէ եղեր այդ պաշտօնը։

ՇԱՔԱՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Աֆիոն Գարահիսարի յարմար մէկ տեղը շաքարի գործարան մը հաստատելու և շահագործելու համար երեսուն տարուան մենաշնորհ տրուած է Եուսուֆ պէյի, որ օսմ. անանուն Ընկերութիւն մը պիտի կազմէ։ Գործարանին շինութիւնը մինչեւ երկու տարի պիտի աւարտի։ Այդ պայմանաժամէն ետքը գործարանը եթէ չհաստատուի ու չբանի, տրուած մենաշնորհը ջնջուած պիտի ըլլայ։ Աֆիոն Գարահիսարի գաւառին շրջանակին մէջ շաքարի գործարան հաստատելու համար ուրիշին մենաշնորհ պիտի չտրուի։ Այդ գործարանին արտադրած շաքարները եթէ օտար երկիրներ արտածուին, մաքսէ զերծ պիտի ըլլան որչափ տեւէ մենաշնորհին պայմանաժամը։ Արտօնատէրը տարեկան երեսուն ոսկի պիտի վճարէ ի նպաստ Համազգային Անկելանոցին։ Մենաշնորհի պայմանաժամը երբ աւարտի, գործարանը պիտի կրնայ բանիլ իբրեւ մենաշնորհ չունեցող գործարան մը։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ զետեղման յանձնաժողովին աւագ անդամ Րիզա փաշայի որդին Սամիհ պէյ հարիւրապետութեան աստիճանին բարձրանալով կայս. Թիկնապահներու կարգը դասուեցաւ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ Կիւլհուր աշիրէթէն չորս հազար տնուոր Պաղտատի Մէնտէլի գաւառակը գաղթեր և կայս. կառավարութենէն խնդրեր են օսմ. հպատակ ըլլալ և նոյն գաւառակին մէջ բնակիլ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԻՑ դեսպան Պ. Շթրաուս երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ, Պետական Խորհուրդին Նախագահը, հիւանդ ըլլալով երկու օրէ ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ԿՈՎԿԱՍԷՆ երէկ կարգ մը խզամ գաղթականներ մայրաքաղաքս եկան։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջը այս գիշերուընէ սկսեալ ժամ 4 ու կէսին պիտի բացուի նաւերու անցուդարձին համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մեծ փողոցին վրայ, երէկ, հագուստ ներկողի մը և ծխավաճառի մը խանութները այրեցան։ Երկուքն ալ ապահովագրուած չէին։ Այդ խանութները յունաց Այիանի եկեղեցիին կը վերաբերէին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նպաստից Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

Յանձնաժողովը կարդաց գաւառներէ հասած գրութիւններ՝ նիւթական կարօտութեանց վերաբերող, և որոշեց նոր նպաստներ յատկացնել ամէնէն աւելի կարօտ տեղերու ազգայիններու։

Ժողովը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ Սըվազի Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսի մէկ տեղեկագրէն թէ նոյն քաղաքին մէջ բացուած որբանոցը 170 որբեր կը դաստիարակուին որոնց ծախքը, բաց ի բարերարներու կողմէ յատկացուած ամսական 20 ոսկիէն, տեղային միջոցներով կը հոգացուի։

—Վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով իր ճամբորդութեան մինչեւ ցարդ յետաձգուած ըլլալուն պատճառները յայտնեց և իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Վերջնապէս եղած պատրիարքական տնօրինութեան մը համաձայն, Տ. Ներսէս եպիսկոպոս շաբաթ օրը կը մեկնի մայրաքաղաքէս Մէսաժըրրիի շոգենաւով դէպ ի Տրապիզոն, անկէ Վան ուղեւորելու համար։ Իրեն կ'ընկերանայ Քղիի նորընտիր առաջնորդական տեղապահ Շահլամեան Տ. Վահրիճ վարդապետ որ Ասլանեան Սրբազանին հետ Վան պիտի երթայ և պիտի աջակցի անոր մինչեւ որ իր նոր պաշտօնին վերաբերող հրովարտակը ստանայ, որմէ անմիջապէս ետքը Վանէն պիտի երթայ Քղի։

—Երէկ, Նպաստից Յանձնաժողովի նիստէն վերջը, Ս. Պատրիարք Հայրը եկեղեցական կարգ մը խնդիրներու վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Կրօնական Ժողովի Դեր-Ատենապետ Մանկունի Տ. Վահրամ Սրբազանի հետ։

—Մարտ 14ին Աղեքսանդրապոլէ գրըուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ նոյն օրը, Կովկասի Բարեգործական Ընկերութեան Ալեքսանդրապոլի ճիւղին հաստատած կարուձեւի դպրոցը հանդիսաւոր կերպով բացուեր է, ի ներկայութեան քաղաքագլուխ Պ. Տէր-Պետրոսեանցի և տեղւոյն առաջնորդ Մխիթար վարդապետ Տէր-Մկրտչեանի՝ որոնք ճառեր խօսեր են, ինչպէս նաեւ ժողովրդեան խուռն բազմութեան։ Դպրոցին վերատեսուչուհին է եղեր Օրիորդ Օլիմպիադա Անդրէասեան և աշակերտուհիներու թիւն ալ 24։ Բարեգործական Ընկերութիւնը տարեկան 1040 րուբլի յատկացուցեր է այդ վարժարանին համար։

Այս հանդիսաւոր բացումը սակայն, իր ոչ-հանդիսաւոր փակումը պիտի ունենայ դժբաղդաբար, քանի որ ռուս կառավարութեան կրթական նոր ծրագրին համեմատ, Բարեգործական Ընկերութիւնը կը դադրի նմանօրինակ վարժարաններ հաստատելու իրաւունքը ունենալէ։ Այդ վարժարանին բացուելուն համար կառավարական արտօնագիրը տրուած էր կրթական նոր ծրագրին հաստատուելէն առաջ։

Միեւնոյն պատճառով Բարեգործական Ընկերութիւնը չպիտի կրնայ իրականացնել իր մէկ ուրիշ ծրագիրն ալ, որով մտադիր է եղեր ոստայնանկութեան արհեստանոց մը բանալ Ախալցխայի մէջ։

—Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սղերդի առաջնորդական տեղապահ Տ. Փառէն վարդապետ հասեր է իր պաշտօնատեղին։

—Կ'երեւայ թէ Ռուսահայոց գլխէն ալ անպակաս են տէրտէրի, թապալախ կռիւները. վերջին լուրը՝ որ կը հասնի մեզ Թիֆլիսէն, նոյն իսկ մեր նմանօրինակ խնդիրները կը գերազանցէ։—Մեծ Պահքի առթիւ, Թիֆլիսի Ս. Գէորգ եկեղեցիին աւագերէցը դիտմամբ կը պահէ եկեղեցիին թապալախները՝ որպէս զի քահանաներու անպատեհ շրջագայութեան պատճառաւ աղօթելու եկող ժողովուրդը չնեղուի։ Երկու քահանայ սակայն, պարապ տեղը թապալախ փնտռելէ ետքը, ճարահատած՝ նորօրինակ հնարք մը կը մտածեն. անոնցմէ մէկը տուփ մը ձեռքը կ'առնէ և կը սկսի շրջագայել պատարագի արարողութեանց պահուն՝ մինչդեռ միւս ընկերն ալ միեւնոյնը կ'ընէ...տղու գլխարկ մը ձեռքը։

—Նոր Ջուղայէն կը գրեն մեզ.

«Թեմիս նորընտիր առաջնորդ Մաղաքեա եպիսկոպոս Տէրունեան գործի ձեռնարկեց արդէն։ Սրբազանը իրեն առաջին գործ ըրաւ օրհնութեան կոնդակ մը ղրրկել Հնդկաստան և միւս վիճակները։ Առանձին նամակներով դիմեց նաեւ Կալկաթայի և Պաթավիայի հարուստ Հայերուն, թեմիս եկեղեցիները պայծառացնելու և ուսումնարանները աւելի լաւ վիճակի մը մէջ դնելու համար։ Յոյս կայ որ նուէրները չուշանան։

«Ս. Առաջնորդը՝ շրջակայ գիւղերուն համար ձեռնադրեց ութը քահանայ։ Զատկական տօներէն անմիջապէս ետքն ալ տեղիս համար պիտի ձեռնադրէ։

«Տէրունեան Սրբազան մտադիր է նաեւ կառուցանել տալ օրիորդներու ուսումնարան մը, որովհետեւ հիմակուանը՝ որ կուսանաց վանքին մէջ կը գտնուի՝ շատ անյարմար է և մանաւանդ անհամապատասխան ներկայ պահանջներուն։ Վարժարաններու հոգաբարձութիւնն ալ մտադիր է Ռուսաստանէն վարժուհի մը բերել։

«Սրբազանին այս գործունէութիւնը և ձեռք առած կարգադրութիւնները ամէն տեսակէտով կը գոհացնեն տեղւոյս հայ հասարակութիւնը։ Մանաւորաբար վարժարանական արդի վիճակը բարուոքելու խնդիրը ամէնէն աւելի գոհունակութիւն կը պատճառէ, որովհետեւ տեղւոյս ազգայիններուն և նոյն իսկ քահանաներուն մեծ մասը բողոքականներու վարժարանը կը ղրկեն իրենց զաւակները։»

—Էնկիւրիի առաջնորդական տեղապահ Տ. Եզնիկ Վ. Պապայեան, Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրին՝ թէ պէտք է Զատկական տօներէն առաջ իր պաշտօնատեղին երթայ՝ պատասխանած է թէ ոտքին ցաւը տակաւին անցած չըլլալուն համար, հազիւ 4-5 ամիսէն կրնայ ճամբայ ելլել։ Ինչպէս կը յիշուի, Տ. Եզնիկ վարդապետ անցեալները Իւսկիւտարի մէջ կառքի արկած մը ունենալով, բաւական վնասուած էր ոտքէն և կը դարմանուէր իր մօրեղբօր՝ Ստեփան փաշայի տանը մէջ։ Բայց չենք գիտեր թէ տակաւին 4-5 ամիս տեղէն չշարժելու վիճակի մէ՞ջ է։

—Պէօյիւքտէրէի ազգայինները հանրագրով մը խնդրած են Պատրիարքարանէն որ նոր Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան հրահանգ տրուի, բաւական համարելով ցարդ առժամանակեայ Խորհուրդին պաշտօնավարութիւնը։

—Պանտրմայի մեր թղթակցէն.

Գրեթէ առանց ձիւնի ձմեռը անցուցինք։ Ու գարունը վերստին եկաւ։ Փութկոտ աշխատութիւն մը կայ հիմակ թէ՛ դաշտին և թէ՛ ծովու վրայ, մանաւանդ անոնց համար, որոնք իրենց տարեկան ապրուստը հողէն կը հայթայթեն։ Այս դասակարգն ալ ստուար տեղ մը կը բռնէ մեր և շրջակայ քաղաքներուն մէջ։ Ճիշդ շերամաբուծութեան ժամանակն է. արդէն ոմանք հունտերնին իսկ բացած են։ Զատկէն վերջ առ հասարակ ամէն մարդու միակ սիրելի գործն է աս, մինչեւ քանի մը ամիսներ։

Գափու-Տաղի ստորոտէն կը ստանանք սա լուրերը։ Հայ-գիւղը, որ 200ի մօտ տուն ունի, առանց քահանայի է մնացեր։ Եթէ անտարբեր մէկը ըլլայ. «օ՜խ» պիտի պոռայ, որովհետեւ ժամանակ մը իրենց մասնաւոր քահանան ունէին, բայց նոյն տեղի վարժապետին հետ ունեցած վէճին պատճառաւ, խեղճը առանց կօշիկի փախուցին։ Մի՛ հարցնէք թէ յանցանքը որո՛ւնն է.— ես սա միայն գիտեմ թէ՝ երկուքն ալ քիչ կամ շատ բաժին ունին գեղացիներուն մաքուր ջուրը պղտորելնուն համար։ Անկէ ի վեր Պանտրմայէն կը ղրկուէր առժամանակեայ քահանայ մը. բայց հիմա չեմ գիտեր ինչ պատրուակով ոչ մէկը կ'ուզէ երթալ. զարմանալի՛ բան, մանաւանդ եթէ ի նըկատի առնենք թէ՝ եկածը Զատիկ է։ Կ'իմանանք սակայն թէ վաղը ճամբայ ելլող մը կայ եղեր, մեր ազնիւ տէր հայրերէն։

Վիճակիս նորընտիր տեղապահին խօսքը չպիտի ընէի, բայց ակամայ գրչիս տակ կ'իյնայ նորէն։ Կ'երեւայ թէ մեր վարդապետը դեռ բաւական պիտի ուշանայ։ Ալ այնպէս համոզուեցանք թէ՝ քանի մը հատակոտոր քահանաներու հետ պիտի տօնենք Ս. Զատկի տօնը։ Բայց կարծես մէկ կողմէ ալ, դժբաղդութիւն և բարեբաղդութիւն զիրար հաւասարակշռելու կը մըցին, քանի որ այն տեսակ օրինակելի և գովելի զոհողութեանց կը դիպինք որ մեզի լուրջ վստահութիւն կու տայ աղջկանց կիսաւարտ վարժարանին շինութեան։ Երէկ Թաղ. Խորհուրդը, քաղաքիս բոլոր ծանօթ ազգայիններուն մէջ մէկ հրաւիրագիր ղրկելով՝ խորհրդարան հրաւիրեց զանոնք, ուր դեր ու դէմ կարծիքներու մէջ խօսուեցաւ մասնաւորապէս գործի ձեռնարկելու համար հարկ եղած նախնական պէտքերուն վրայ։ Բարի յաջողութիւն։

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ հինգշաբթի (8 ապրիլ), Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրուած է, աւուր պատշաճի պերճախօս քարոզութեամբը՝ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Մ. ԱՍԱՏԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ

Ղալաթիա, 5 ապրիլ 1899

318 2—2

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Ապրիլ 16 ի թերթերէն)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժնին հրամանատար Ֆուռնիէ ծովակալը յայտարարեր է իտալական լրագրի մը թղթակցին թէ ալ եւս եկած է ժամանակը որ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ եղբայրական մերձեցում մը գոյանայ և թէ երկու կողմէն ալ աշխատելու են բառնալու՝ անցեալէն մնացած ցրտութիւններու հետքերը, եթէ երբեք կան։

ՄԱՆՇԻ Անգլիական նաւաբաժինը որ այժմ Սարտէնիայի առջեւ կը գտնուի, պիտի այցելէ նաեւ Ադրիական ծովի և Միջերկրականի գլխաւոր նաւահանգիստները։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ նաւային կցորդ մը կարգեցին Երրեակ Զինակցութիւնը կազմող տէրութեանց մօտ։ Նաւային այդ կցորդը յաջորդաբար պիտի կենայ Պէրլին, Հռոմ ու Վիեննա։

ՀԱՎԱՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը իր ելմտական անձուկ վիճակին պատճառաւ որոշած է ծախել Հավանայի մէջ ունեցած նաւերուն նորոգութեան աւազանները զորս աճուրդի դրած է։

ԶԻՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆ.—Ընդհանուր զինընկէցութեան դեսպանախորհուրդին համար Ռումանիոյ կողմէ պատուիրակ կարգուեցաւ Պէրլինի դեսպան Պ. Պէյլտէման և Լահէյի դեսպան Պ. Բաբինօ։

—Սերպիոյ պատուիրակները պիտի ըլլան Լոնտոնի դեսպան Պ. Միեաթովիչ և Չէթինէի դեսպան գնդապետ Մասքին։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԷՆ կը հեռագրեն թէ Սամբսըն ծովակալը հրահանգ ստացեր է՝ իր նաւաբաժինէն Նեւարք յածանաւը Սամօայի ջուրերը ղրկել։

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը թէեւ կը վստահացնէ որ Երրեակ Զինակցութենէն պիտի չհրաժարի, սակայն Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ համոզում գոյացած է որ Իտալիա աստիճանաբար պիտի քաշուի նոյն Զինակցութենէն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը անցեալ ուրբաթ զբաղեցաւ այն առաջարկութեամբ որով վարկ մը կը խնդրուի Ուէյ-Հայ-Ուէյը պաշտպանողական վիճակի մէջ դնելու համար։ Ծովային նախարար Պ. Կոշըն պաշտպանեց այդ առաջարկութիւնը, ցոյց տալով այն կարեւորութիւնը զոր Ուէյ-Հայ-Ուէյ ունի Անգլիոյ կացութեանը համար։ Նախարարը ըսաւ որ հիմակու հիմա պէտք չկայ առաջին կարգի կարեւորութիւն ունեցող տեղի մը վերածել Ուէյ-Հայ-Ուէյը, ինչպէս Ռուսերը ըրին Փորթ-Արթուրի համար, վասն զի ծովի վրայ գերակշռութիւնը ունեցող ազգի մը ռազմագիտութիւնը կը կայանայ չինական ջուրերու մէջ յարձակողական ուժգին ընթացքի մը հետեւելուն մէջ։ Երեսփ. Ժողովը 65ի դէմ 167 ձայնով ընդունեց Ուէյ-Հայ-Ուէյի վարկը։

—Բէքինէն ապրիլ 14 թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն ռուսական դեսպան Պ. դը Կիրս ետ առած է իր բողոքը՝ հիւսիսային երկաթուղիին շինութեան պայմանադրութեանը դէմ։ Ռուս դեսպանը հրահանգ ստացեր է այլեւս չհաւակնիլ այդ ձեռնարկին։

—Բէքինի գերմանական դեսպան պարոն ֆոն Հէյքինկ, որ Քիաօ-Չէու ուղեւորած էր հիւանդագին վիճակին պատճառաւ, կազդուրուած ըլլալով Բէքին դարձեր է։ Քիչ օրէն Եւրոպա պիտի ուղեւորի։ Թիէն-Ձինէն Շին-Քիանկ շինուելիք երկաթուղիին բանակցութիւնները առանց միջադէպի առաջ կը տարուին, պայմանադրութիւնը մօտերս պիտի կընքուի։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 18 ապրիլ.— Ընտրութեանց վերջնական արդիւնքն է հետեւեալը. Սիլվէլայի կուսակիցները՝ 180. Բօլավիէխայի կուսակիցները՝ 33. անդրալեռնական՝ 30. Թէթուանի դուքսին կուսակիցները՝ 18. ազատական՝ 106 և 4 ալ հանրապետական ու քարլոսեան։

ԲԱՐԻԶ.— Շուէտ-Նորվեկիոյ Թագաւորը այսօր ճաշեց Էլիզէի պալատին մէջ։

—Այսօր՝ տեղի ունեցաւ Մարդու Իրաւունքներու դաշնակցութեան դէմ բացուած դատը։ Դաշնակցութեան գործադիր մարմինը 16 ֆր. տուգանքի դատապարտուեցաւ, Պէռանժէի օրէնքին կիրառումով։

—Ֆիկառօ այսօր կը հրատարակէ Բիքառ գնդապետին յայտարարութեան շարունակութիւնը։

—Պ. Պ. Քռանձ և Կլյեէն՝ կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուին այն հանդէսներուն՝ որոնք Թունուզի մէջ տեղի պիտի ունենան Ժիւլ Ֆէռիի արձանին նոյն քաղաքին մէջ կանգնուելուն, ինչպէս նաև Սուսի նաւահանգիստին և Սֆաքսէն Կասա երկարող երկաթուղիին բացման առթիւ։ Վաղը պիտի մեկնին Բարիզէն և ուրբաթ օր Մարսիլիայէն ճամբայ պիտի ելլեն։ Ծերակոյտին ատենապետ Պ. Ֆալիէռ և բազմաթիւ ծերակուտականներ ալ Թունուզ պիտի մեկնին։

—Էքօ տը Բառի կ'ըսէ թէ Վճռաբեկ Ատեանը նորէն քննութիւն մը կատարելու պէտք չպիտի տեսնէ։

ՔԱԿԼԻԱՐԻ.—Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին մեկնած պահուն, պատշգամ մը՝ որուն վրայ դպրոցի աշակերտներ կը գտնուէին, փլաւ։ Դպրոցական մը մեռաւ. 14 վիրաւորեալներ կան։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՄԲՈՅՐԻ ՄԸ ԳԻՆԸ

Լոնտոնէն հասած թերթեր հետաքրքրական լուր մը կը հաղորդեն դատավարութեան մը մասին՝ որ համբոյրի մը շուրջը կը դառնայ։ Դերասան մը՝ Լոնտոնի պանդոկներէն մէկուն մէջ կ'իջեւանի և ամբողջ շաբաթ մը կ'անցընէ հոն։ Շաբթուն վերջը, պանդոկին սպասուհիներէն մէկը՝ Թօմպսըն, կարմրուկ աղջիկ մը՝ որուն ո՛չ այտերուն նուազ կարմրութիւնը կը պակսէր, ոչ ալ շրթունքներուն կեռասի գոյնը, կու գայ շաբթուան հաշուեցուցակը ներկայացնել իրեն։ Աւելորդ է ըսել թէ դերասանը աչքերը գոց կը վճարէ և,—վարձութեան խնդիր,— համբոյր մըն ալ կ'աւելցնէ անոնց վրայ։ Սպասուհին սակայն, կ'երեւայ թէ դերասանական բարքերու ընտելացած չըլլալուն հետ, չէր ալ ախորժեր այդ տեսակ անձեղ զբօսանքներէ, քանի որ յաջորդ օրն իսկ Մարկամի ոստիկանական դատարանին առջեւ դատ կը բանայ դերասանին դէմ, զայն ամբաստանելով թէ պատւոյն դպչած էր։

Դերասանը, պարապ տեղը ինքզինքը արդարացնել կը փորձէ. պարապ տեղը մեղմացուցիչ պարագաները մատնանիշ կ'ընէ. դատարանը 125 ֆրանք տուգանքի կը դատապարտէ զայն. դատապարտութիւն մը՝ որ ամսուան մը բանտարկութեան կը փոխուի, քանի որ դերասանը վրան այդչափ դրամ չունէր։

Այս ամէնուն մէջ սակայն, եթէ կայ մէկը՝ որ ամէնէն աւելի զարմացած ըլլայ, ան ալ սպասուհին է որ բնաւ մտքէն չէր անցըներ թէ իր մէկ այտը ինքնին կրնայ 125 ֆրանք արժել։

Եւ որովհետեւ ամէն ջնջին դէպքերն անգամ իրենց հետեւանքը կ'ունենան, այս դատապարտութիւնն ալ իրեն իբր հետեւանք պիտի ունենայ սա պարագան թէ դրամ ճարելու հետամուտ աղջիկներ՝ որոնք դերասան մը ու ոչ դերասան մըն ալ գլխէ հանելու չափ կարմիր ունին իրենց այտերուն վրայ, պիտի ուզեն թակարդ լարել զգայնոտներուն՝... 125 ֆրանքին ի խնդիր։

ՓԱՑԵԼ ՍՐՈՒՆՔԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ տարօրինակ արկած մը պատահեր է այս օրերս Բարիզի մէջ։ Պիսիքլէթի փորձեր կատարուած պահուն՝ երկանիւներէն մէկը մարդու մը կը կառչի, և անոր սրունքը երկուքի բաժնելէն ետքը, երեք մէթր հեռու կը նետէ զայն։ Մարդը ահագին վայնասուն մը կը ձգէ, կը պոռայ, կու լայ, մինչդեռ չորս կողմէ օգնութեան փութացողներ զայն դեղարան մը կ'առաջնորդեն։ Երեւակայեցէք օգնութեան փութացողներուն զարմանքը, երբ դեղարանին մէջ կը տեսնեն թէ մարդուն երկուքի բաժնուած ոտքը փայտէ էր միայն և թէ բնականաբար պատճառ մը չունէր այդ աստիճան վայնասուն մը ձգելու։

Մարդիկը սակայն, իրենց զարմանքէն դեռ չսթափած, երիտասարդ մը կը տեսնեն որ ձեռքերն ու դէմքը արիւնլուայ, դեղարանէն ներս կը մտնէ յայտարարելով. «Մօտակայ զբօսարանի մը մէջ քիչ մը հանգիստ առնելու գացած էի, երբ ահագին առարկայ մը նետելով փշրեցին ապակին՝ որուն կտորները այս արիւնլուայ վիճակին մէջ ձգեցին զիս։ Եւ հաստատելու համար իր ըսածը, գրպանէն կը հանէ «ահագին իրը» զոր ուշադրութեամբ դիտած անգամ չէր և զայն կը ցուցնէ ներկաներուն՝ որոնք կրկին զարմանքի մէջ կ'իյնան, տեսնելով որ «ահագին իրը» փայտէ սրունքին միւս մասն էր՝ որ պիսիքլէթին բաղխումէն թռած գացած էր զբօսարանին պատուհանը կոտրելու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	17	1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	23	—
Ամէնէն վար գին	»	17	1/2
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	124	25
Ամէնէն բարձր գին	»	125	
Ամէնէն վար գին	»	124	25

ԲԱՑՈՒՄ 7 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	25	15
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	75
Օսմանիյէ		415	—
Ռէժի		289	—
Օսմ. Գանքա		13	—
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		6	20
Երկրագործական Գանքա		7	
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	4	38
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թրամուէյ բաժնեթ.		709	—
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր.	504	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	298	
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	472	50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիյէ	»	86	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	»	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ	109	15
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » չէք	»	22	98
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	27	25
Դ.) բաց.	»	23	06
) զոց.	»	23	—
Փոխառութիւն Գասապա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 0/0	»	79	—
Օսմ. Կայս. Գանքա	»	13	25
Այտընի երկաթուղի		13	
Եգիպտական Միացեալ	»	108	12
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	56
Հէլլէնական 5 0/0	»	44	—
Մոնոբոլ հէլլէնական 4 0/0	»	51	—
Ռանթ » 4 0/0	»	37	25
Քուլկ. փոխառ. 6 0/0 1888	»	95	—
» Նոր » 6 0/0 1892	»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	450
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 18 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ	23	25
) զոց.	»	23	25
» » » Բ.	»	48	30
» » » Գ.	»	27	25
Օսմանիէ	»	415	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	125	50
Օսմ. Ռէժի	»	289	
Օսմ. Կայս Գանքա	»	542	—
Ֆրանս Ռանթ 3 0/0	»	102	02
Քռէտի Լիոնէ	»	912	—
Գանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	20
Սպանիական արտաքին	»	58	90
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	20	5
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 18 Ապրիլ

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	93	205
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 18 Ապրիլ

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	85
Ռումէլիի երկաթուղի	»	63	50
Օսմ. Ռէժի	»	134	50

«ԲՈՒՕՎԷՆՍ ՌԷԻՆԻ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հրդեհի եւ ուրիշ արկածներու դէմ
Հիմնուած 1887ին
Կեդրոնատեղի, Պրիւսէլ, Պուլվառ տը լա Սէն, Թիւ 59

ՊՐԻՒՍԷԼ, 13 mars 1899

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ ընդհանուր գործակալութիւն մը հիմնած ենք ամբողջ Թուրքիոյ համար, անոր Տնօրէնութիւնը յանձնելով

Պ. ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆԻ
Ղալաթիա, Ճէտիտ խան, Թիւ 4

Պ. Ա. Ունճեան օրինաւորապէս լիազօր իշխանութիւն ստացած է մեր կողմէ՝ յանուն մեր ընկերութեան ստորագրել ապահովագրական բոլոր մուրհակները՝ հրդեհի արկածներու դէմ և հատուցանել ամէն վնաս։

Յուսալով որ պիտի հաճիք պատուել զմեզ Ձեր վստահութեամբ, պատիւ ունինք ներկայացնել Ձեզ մեր յարգանաց հաւաստիքը։

Ընդհ. Տնօրէն
Ժ. Պ. ՌՈՒՕԼՖ

316

ՍՔՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1883

Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթին Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց [illegible] և [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօրուի ձկան իւղէն և [illegible]։

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԻՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵ Ն.-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Տես Դ. երես՝ Պայպլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

ՈՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԳԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէլիմ էֆ. Քօյօճէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թաշտապուրուն
Խան. Օսմ. Գանքային դէմ.

ԿՈՒԶԷ՞Ք ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քօսթիւմցուներ, բանթօլօններ, տեսակ տեսակ չայագներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գաբու Համիտիէ ճամբէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 15—70

ԱԶԴ

Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան

Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել վաճառական Տեարց՝ թէ իր արմտեաց յատուկ ամբարանոցները, մթերանոցները ու նորաշէն տաղաւարները որոնք կը գտնուին Տէրինճէի նաւահանգիստին մէջ, այս տարի աճուրդով վարձու պիտի տրուին ամէնէն բարձր գին վճարողին։ Վարձակալութիւնները պիտի սկսին 1899 սեպտեմբերի սկիզբէն, իսկ վարձակալութեան առաջարկները պիտի ընդունուին մինչեւ յառաջիկայ յուլիս 15։ Այն վաճառականները որոնք կը փափագին վարձել այդ ամբարանոցներէն, մթերանոցներէն ու տաղաւարներէն մէկը կամ մէկ քանին, կրնան դիմել ընկերութեան Տնօրէնութեան, Հայտար-փաշա, վարձակալութեան ընդհանուր պայմաններուն տեղեկանալու համար։ Գիներու առաջարկները պէտք է կատարուին գրաւորապէս, կնքուած նամակով, որուն վրայ գրուած ըլլայ «Անատօլուի երկաթուղի, Տէրինճէի վարձակալութիւն»։

Հայտար-փաշա, 10 ապրիլ Տնօրէնութիւն

4—5

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Եենի Ջարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդոյ հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղէնից տներէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 շահ մը պիտի գտնեն վաճառատանս պատուաւորողները։

Բազէի հիմնադիրը, հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումը բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Թիւն 2 ղրուշ 112

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսէ Շահանէտէ միւպայաա օլունաճագ Բէթիմօ վէ Գանտիա սապօնլըրը մահը հալ րումինին օն աէօրտիւնճիւ չէհարշէնպէ կիւնի գարար գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն Խազինէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի։

Ֆի 6 Նիսան սէնէ 315

1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով։ Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոց հետազօտութիւններուն արդիւնքը։ Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է։

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ սատար, երբ կ'ուսանին իրենց Սուրբ Գիրքը։

Գրքին գինը մէկ մէճիտիյէ է, թէեւ կ'արժէ աւելի քան երկպատիկը։

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաև բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Փինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. Նոյնպէս տարեվճարներու եւ տարրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐԲ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաատոք ցաւած ակռաները [illegible] կը լեցնեն. [illegible] չափաւոր պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիտական արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ գազերու և ամենակատարելագործեալ դեղերու միջոցաւ, առանց ցաւի [illegible]։

Ե. Գ. Ջմեռները կիրակի օրէն զատ, (ժամը 1-էն 4) ինչպէս նաև ամէն օր, (ժամը 4-էն 6ը) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառացիներ կրնան գրել իրենց բնակարանն, Թիւ 1 [illegible]։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և լիմոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գլխաւոր պահեստ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոտնօ	1895	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Մէքսիքօ	3557	Սիլվիօ	1198
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորացիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1828
Պրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	586	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2854	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4451	Էպրօ	2464	Խուանօ	5540	Օհիօ	4400	Թօլէտօ	1470
Գէլլօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժունօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թօրպէտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրաթօ	1481	Քէլսօ	1058	Օրլանտօ	4535	Ուրպինօ	2427
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլպինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	[illegible]	1828	Քօվնօ	1700	Պլաթօ	516	Վօլօ	1288
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2398
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	[illegible]	1668	Եէսօ	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4233	Գիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3181	Ռօմէօ	1789		

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուէնկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 14ին և 28ին հոս կ'սպասուի։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Հըլ և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ձ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27 000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագինով։ 572

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳՈՒԼԻԵԼՄՕ ԱՍՏՈՒՆՏԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիաս խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուակ. եւ 3 սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմրնա
Ցավորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա 194

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Ընդ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօփ
Մաքբուլճըլար, Զարչըլը խան, Թիւ 21

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Գշ. 6 18 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 7 19 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ. հաղորդակցելով Աղեքսանտրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 8 20 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 8/20 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 9 21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 562

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ [illegible]

Հէլվէճի խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է աս, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՔՆՆԻՉ ԹԷՕՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՕՒ

Լ'ԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիշի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվէրբուլ և Միջերկրականի [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ատլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5547	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սկիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալութեան
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլեայի և Պոլսոյ միջեւ [illegible]

Պոլիս-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիով ուղեւորութիւնն ի միասին տոմսով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

[illegible], ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՐԷԳՈՒԼ
Թօփհանէ, քարափին վրա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Արեւելքի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Յալմիան	3500
Արմէնիան	10500	Իսփրզիան	3500
Քէսդրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3300
Պոսթոնիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անատոլիան	2500
Քոլոմպիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆլորիտիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինհօ	900
Վալօնիան	3700	Օբորդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ԷՋ ՄԸ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ԼԱՐԱԽԱՂԱՑ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Այս պարագան անգամ մըն ալ հաստատեց թէ Արամեան խումբը՝ իր խաղերուն մէջ հաւասարող չունէր բնաւ։

Պօլ.—Այս ճիւղին կը մասնակցէին խումբին բոլոր կին դերակատարները՝ յաճախ դերասաններու ընկերակցութեամբ։ Առաջին պարող կրնար համարուիլ Հայտէ, որ նաւուն մէջ կատարած խաղերը կը կրկնէր Արամեան Թատրոնին մէջ ալ։

Պարուհիները, ընդհանրապէս հնդկական զգեստներ կը հագնէին և տեսակ մը թիթեռնիկի պէս կը թռչկոտէին բեմին վրայ։ Սորված էին չինական, հնդկական, արաբական և ամերիկեան վայրիներու յատուկ պարեր, որոնց մէջ Պէնի—Զուբ—Զուպի հաչակաւոր խումբին պարողներուն գրեթէ հաւասար ճարտարութիւն ցոյց կուտային։

Այդ պարերու միջոցին շատ անգամ 30 աղջկան պէտք կը տեսնուէր. այդ պարագաներուն, բացի քանի մը եւրոպացի աղջիկներէն որոնք արդէն միայուն էին խումբին մէջ, միացածները հայ երիտասարդուհիներ էին որ իրենց օժանդակութիւնը կը նուիրէին։

Երգ.—Այս ճիւղին համար տիկին Հայտէ միակն էր խումբին մէջ։ Կ'երգէր ֆրանսերէն և իտալերէն լեզուով ընտիր հատուածներ, մեծ մասամբ սիրային։

Խաղերու և գերերու այս բաժանումներէն ետքը, հետաքրքրական է անշուշտ գիտնալ թէ ինչպէս յարդարուած էր Արամեան Թատրոնին բեմը՝ որ Ազատի Մինասեանի մասնաւոր հոգածութեան ու գուրգուրանքին առարկայ էր։

Գասպարեան ձեռքէ գնած ունէր քանի մը բեմի վարագոյրներ, որոնք շատ գունագեղ ու գեղեցիկ էին։ Ասոնցմէ զատ, ունէր նաև կարգ մը ուրիշ վարագոյրներ՝ զորս խումբին միայուն անգամ ու միանգամայն նկարիչ Ցարութիւն Պաղտատլեան պատրաստած էր։

Պաղտատլեան ինքնուսոյց արուեստագէտ մըն էր, գրեթէ առանց առաջնորդ մը ունենալու առաջացած, և խումբին լաւագոյն ներկայացմանց առթիւ յատկապէս ինք կը պատրաստէր բեմական նկարները։

Մասնաւոր վարժութեամբ և շատ ալ բնական գոյներով կը նկարէր դաշտագետիններ, գիւղանկարներ, խըրճիթներ, ծառեր, ամրոցներ ու կամուրջներ. երբ պէտք ըլլար փլփլած շէնք մը նկարել, այն ատրճան կ'աշխատէր վրան՝ որ հեռուէն նայող մը անպատճառ պատրանքը կ'ունենար իր առջեւ տեսնելու շէնք մը՝ որուն պատերուն վրայէ թափած ծեփին տակէն աղիւսները կ'երեւային եղծուած թուխ գոյնով մը։ Մեծ խնամք կը դնէր նաև բնական տեսարաններ նկարելու մէջ. իր վրձնած երկինքը մանաւանդ, հեռուէն չէր տարբերեր բնականէն։

Յեսակ մը սիրուն զանազանութիւն կար բեմին վրայ, որ ամէն ներկայացման միջոցին տարբեր տեսք մը ու տարբեր ալ հրապոյր մը կ'առնէր։

Սակայն այդ յարդարանքին համար պէտք կ'ըլլար տարապայման ծախքի։ Յովհաննէս, թէեւ կծծի էր, բայց ամէն անգամ որ Ազատի Մինասեան իրմէ դրամ կը խնդրէր բեմին այս կամ այն մասը զարդարելու, նկարները փոխելու և կամ անհրաժեշտ նոր առարկաններու գնման համար, բնաւ չէր մերժեր։

Խումբին մէջ, ամէնէն խոհունն էր արդէն Մինասեան. մինչեւ որ լաւ մտածած չըլլար, ո՛ և է որոշում չէր տար ոչ ալ անխորհուրդ խօսք մը կ'ընէր։ Ճաշակն ալ չէր պակսէր իր քով և խնամոտ ու աշխատասէր էր տանտիկնի պէս։

Ամէն ներկայացումէ առաջ, մասնաւոր ուշադրութեամբ կը քննէր խումբին հանդերձները, գործիքները, թատերական կազմածները, մաքրել, նորոգել ու կարկտել կու տար զանոնք, որպէս զի խումբը անպատրաստ չգտնուի ո՛ և է ատեն մը։ Ազատի Մինասեանի այդ կանխամտածութեան պատճառաւ է որ խումբին ներկայացումները միշտ կանոնաւոր կերպով տեղի ունեցան և գրքերն ալ միշտ մաքուր ու ներկայանալի վիճակի մը մէջ մնացին։

* * *

Խումբին այս կատարեալ և նախանձելի վիճակը տեսնելով, ամէնէն աւելի Յովհաննէս կ'ուրախանար։

1856էն ետքը, ամբողջ 10 տարի շարունակեց այդ վիճակին մէջ։ Ինքը բաւական զարգացած էր Կովկաս կատարած ճամբորդութեան միջոցին և բաւական ալ ընտելացած արեւմտեան քաղաքակրթութեան՝ որուն շատ ալ պէտք կը տեսնէր, ամէն անգամ որ եւրոպացի հիւրեր կ'ունենար։

Կը պատմեն թէ Կովկասի մէջ յարաբերութիւններ ունէր տիկին Նեվրոյի հետ, զոր սրտանց կը սիրէր։ Այդ սէրը աւելի շեշտուեցաւ Պոլսոյ մէջ, թէեւ այս անգամ Լիզա Ֆերնանտէզի համար։ Իր այս երկու սիրահարական յարաբերութեանց մասին սակայն մանրամասնութիւնները կը պակսին և կարելի չէ որոշ բան մը ըսել անոնց վրայ. սա յայտնի է միայն որ մասնաւոր գուրգուրանք մը ունէր Լիզա Ֆերնանտէզի համար։

1866 Հոկտեմբերի վերջերը, անկանոն սննդառութեան պատճառաւ հիւանդ ինկաւ Գասպարեան և հինգ ամիս տառապելէ ետքը, մեռաւ յաջորդ տարուան Մարտ 7ին։

ՎԵՐՋ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ